

„Nem szeretem hasonlítani az intézményeket, de gyakran mégis kifényesedik az a hely, ahol az Úrnak is kaput nyitnak. A hitünk még a gyermeklélektannak is jobban megfelel.”

Farsangoló ▶ 3. oldal

„A társadalmi egyenlőséget hazudó rendszer ötvenegy kategóriába sorolja az embereket. Ez egy olyan számár-
létra, amelyen csak lefelé lehet közlekedni. A csúcson természetesen az uralkodó Kim család helyezkedik el.”

A kommunizmus 21. századi áldozatai
– Észak-Koreában ▶ 5. oldal

„Hetvenkét évesen ki merte jelenteni: nem igaz az, hogy a fiatalok szerelem idősebb korban szerettette halványul.”

Házasság hete Érdén
▶ 11. oldal

Amikor támad a tél ▶ 6. oldal
Túrmezei-év 2012 ▶ 7–10. oldal
A lefékezett idő ▶ 11. oldal

Méregteleníts, böjtölj! ▶ 12. oldal
Új presbitériumoknak készítettük... ▶ 13. oldal
Zsoltártörténeti kalandozások ▶ 14. oldal

Joachim Gauck német államfőjelölt és Angela Merkel kancellár

Lutheránus páros

Pfarrer, Pfarrerstochter – lelkész és lelkészleány lesz a német állam élén

■ PRÓHLE GERGELY

Gyakran hallani a panaszt, hogy a politikai közbeszédből kifogyott az intellektuális erő, hogy a politikai alkalmaság egyetlen szempontja a megbízhatóság. Nem kétséges, hogy a modern demokráciákban – a média egyre növekvő befolyása alatt – az egyszerű, közérthető üzeneteknek, a finomra csiszolt, könnyen „fogyasztható” közszereplőknek áll a zászló.

Az elmúlt héten lemondott német elnök is ilyen volt. *Christian Wulff* („minden anyósok kedvence” – ahogyan sokan hívták), a sima modorú, mindig jól fészült kereszténydemokrata politikus másfél évvel ezelőtt a papírforma szerint győzött azzal a *Joachim Gauckkal* szemben, akit akkor – pártonkívüliként – a szociáldemokraták jelöltek az államfői tisztségre. Wulff helyzete korrupciógyanus ügyei, suta magyarázkodása, újságrókat is bosszantó viselkedése miatt néhány hónap alatt tarthatatlanná vált Európa legerősebb országa élén.

A lemondás persze nemcsak az ő személyes kudarca, hanem vereség az őt egykor jelölő *Angela Merkel* kancellárnak és a kereszténydemokrata pártnak is.

Az államfő Németországban sem erősebb, mint nálunk, ugyanakkor fontos szerepe van abban, hogy bizonyos témákat a közbeszéd tárgyává tegyen, hogy pártpolitikai ellentététől mentesen valóban a nemzeti egység kifejezője lehessen. És persze az állam első embereként habitusa, stílusa, egyéni története, személyes példája szükségképpen arcot ad az egész országnak, otthon és külföldön egyaránt.

Wulff kudarcát követően tehát nagy volt a tét: miként lehet megtalálni minél előbb azt az embert, aki ilyen zűrzavaros, gazdasági és poli-

tikai válságoktól sújtott időkben képes ellátni ezt a feladatot.

A németországi politikai kultúra – a föderális berendezkedés miatt – sokkal inkább alkalmas a konszenzus megtalálására, mint a mienk. Így vasárnap este nem volt annyira nehéz a kereszténydemokratáknak sem elfogadni a baloldal korábbi jelöltjét, Joachim Gauckot, aki így – a kommunista utódpártot kivéve – minden politikai erő jelöltjeként várhatja márciusi megválasztását.

Gauck neve Európa-szerte egygyé vált azzal a hivatallal, mely a kommunista rendszer egyik legrettegettebb titkosszolgálatának, a keletnémet *Stasinak* az irattárát volt hivatva feldolgozni. A Gauck-Behörde – halovány hasonlóságot mutatva azzal az intézménnyel, amelyet nálunk Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának hívnak – a rendszerváltástól kezdve képes volt következetesen, a személyes diszkréció és a történeti hűség kellő arányának megtalálásával, nagyobb botrányok nélkül feldolgozni a német kommunista rendszer állambiztonsági összefüggéseit.

Joachim Gauck annak idején azért került az intézmény élére, mert egyházi polgárjogi aktivistaként hiteles személy volt, alkalmas arra, hogy ezt az érzékeny feladatot elvégezze.

Ám sem Németország fontossága, sem az elnökváltás politikai jelentősége nem indokolná, hogy e lap címlapján ilyen terjedelemben foglalkozunk az ügyvel. A világsajtót is bejáró fenti képen Európa legerősebb államának leendő elnöke és jelenlegi kancellárja látható. Pedig a kép alá az is odaírhatnánk, hogy *egy keletnémet evangélikus lelkész meg egy keletnémet evangélikus lelkész lánya*. Erről persze nyíltan egyikük sem beszél, különösen nem közösen. Diszkrét hitvallásoknak

olykor tanúi lehetünk, egy-egy beszédből kicseng a biblikus műveltség, de semmi mellődöngető kereszténység.

Amikor Gauck jelölésének estéjén emberi esendőségéről beszélt, a szabadságból eredő erőről, az ezzel együtt járó felelősségről, akkor nem lehetett nem meghallani a protestáns prédikátor intő, ugyanakkor erőt adó szavait. Azzal a nagyvonalúsággal pedig, ahogyan a kancellár képes volt józanul – az egykori ellenjelölt nagyságát elfogadva – örülni a gyors jelöltállításnak, újból tanújelét adta annak a politikusi nagyságnak, amely az ügyek fontosságai sorrendjének megállapításakor nem pusztán politikai lözönagnak tekint, hanem valóban komolyan veszi a német alkotmányban is rögzített felelősséget *Isten és ember előtt*. Fontos látni ezt a példát.

Joachim Gauck elnökként remélhetőleg újra felébreszti majd a rendszerváltás ethoszát, s ezzel az egész világ figyelmét képes lesz ráirányítani a demokratikus átmenet megannyi ellentmondásosságára, a múlt megismerésének fontosságára.

Az a tény pedig, hogy gazdasági elemzők egyre gyakrabban beszélnek a protestáns európai országok gazdasági fölényéről, hogy Svájc, Hollandia vagy a skandináv országok példája számszerűsítve is kifejezhető; az, hogy a bankok hitelezési elveinek kapcsán egyre gyakrabban kerül szóba *Luther* és *Kálvin* neve; s most ráadásul az, hogy Németország élén egy lelkész és egy – hogy ne mondjuk – papgyerek áll, nos, ez talán el kell gondolkoztasson minket is: mi, evangélikusok mégiscsak tudhatunk valamit...

A szerző helyettes külügyi államtitkár, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője

A kevesebb több

■ SZABÓ LAJOS

Nem véletlenül népszerűek városainkban a lomtanítási akciók. Ezek nélkül aligha szabadulnánk meg sok limlomtól. Őrizgetnénk és rakosgatnánk tovább, halmoznánk egymásra a kacsákat garázsban, kamrában vagy az udvaron. Eddig megvolt, ezután is eléf. Vagy jön a jól bevált ideológia: ki tudja, hátha jó lesz még valamire! Ha elérkezik a lomtanítás ideje, és aktívan részt is veszünk benne, akkor új életérzést tapasztalunk meg. A tisztaság és a felszabadult mozgás élményét. Néhány nap után már alig emlékszünk a hosszú évek alatt összegyűjtött sok tárgyra.

A lelkünkre is gondolhatunk így az előttünk álló böjti úton...

Böjt első vasárnapja a megszabadulást hozza. Nem kell passzívan és szomorúan továbbkullognunk a régi beidegződések meghatározta pályán. Kerülgetni a belénk szorult negatív érzéseket, a folyton-folyvást „mentett” anyagokat. A felhalmozott dacokat. Százszor ismételtetni ősi sérelmeket. Elénekelni sok-sok egyéni sirámot arról, hogy mennyi méltánytalanság ért minket életünkben, pedig egyáltalán nem szolgáltunk rá. Siránkozni azon a sok lehetőségen, amely épp csak a mi számunkra nem nyílt meg.

Sokszor már alig látjuk önmagunkat a sok felhalmozott ócskaságtól, ránk tapadt furcsa nehezéktől. Ezek a kívülről érkező, de belsővé vált terhek teszik nehezzé a lépéseinket. A lelkünk is telítve van velük.

A fölösleges, nagy terhek cipélése közben fontos dolgokat veszítünk. A nyitottság és a közvetlenség, amelyet még nem is olyan régen sok turista a mi sajátosságunknak, magyar specialitásnak minősített, ma már egyre nehezebben lelhető fel országunkban. Szomorú, de valóságos diagnózist írt le a napokban Parti Nagy Lajos egy novellájában: „Magyarországon, ha egy járókelő megállít egy ismeretlen másikat, harmadikként ott ácsorog velük a szorongás.”

Idősek bibliaóráit délelőtt tartjuk, mert a sötétéddel már nagyot csökken a biztonság. Kisgyerekek szüleinek pedig jól szervezeten kell megoldaniuk az utakat az iskolába vagy éppen a gyülekezeti gyermekfoglalkozásra... Ha nagy ritkán a morcos bizalmatlanság ellenkezőjét tapasztaljuk, alaposan elcsodálkozunk.

Az elmúlt hetek egyik zord napján a metró lépcsőjén nagy vágtaival előzött meg egy két-három fős, hamisított mai húszévesekből álló, hangos csapat. Lefelé futottak a lépcsőn. Én sem álltam, hanem gyalogoltam a mozgólépcsőn, de ők sebesebbek voltak. Nagy zajjal kerülgették azokat, akik nehezen húzódtak jobbra, hogy elengedjenek minket, lassabban vagy gyorsabban menetelöket.

Lent a lépcső alján meglepetésemre megálltak a fiatalok, és megvártak. Azt hittem, most valami atrocitás következik, de legalábbis kioktatás. Ehelyett barátságos vállveregetést kaptam tőlük: „Látja, végül csak mi győztünk, ha nehezen is tisztult előtünk a terep ezektől a bénáktól.”

Erre a „kedvességre” végképp nem számítottam, főleg a ruházatuk és a hangerejük alapján nem. A bennem lévő szorongás mindenestre másodpercek alatt elszállt.

Böjt első vasárnapja a megszabadulást hozza. Nem kell passzívan és szomorúan továbbkullognunk a régi beidegződések meghatározta pályán. Kerülgetni a belénk szorult negatív érzéseket, a folyton-folyvást „mentett” anyagokat.

Az író korrajának igazságát épp az ilyen kivételek igazolják. Ha szemtől szemben állunk ismeretlenekkel, mindig ott lapul bennünk a szorongás. De jó lenne szabadulni tőle!

Mit hozhat számunkra ma a böjt? Ráébredhetünk: a kevesebb több. Ha lemondunk valamiről, és nem terheljük vele az életünket, nem telítjük vele a lelkünket, akkor leszünk gazdagabbak.

Ha testünknek kevesebb fölösleges táplálék jut, akkor lesz a lelkünk is erősebb és egészségesebb. Ha lemondunk a kalóriadús étkekről, a sok szénhidrátról, a pluszenergia beviteléről, frissebb lesz a fejünk, mélyebbek az érzéseink, és magunk is gyönyörködünk tiszta gondolatainkban. Önmagunk szebb és kellemesebb arcát ismerjük meg.

A kevesebb úgy is több, ha egyszerűbb dolgoknak is újra tudunk örülni. Ha nem várunk másoktól túlméretezett ajándékokat vagy teljesítményeket, hanem a természetesnek, a közvetlennek, a kevesebbnek is tudunk örülni.

A böjti „pusztába” se kalandra vagy ralishow-ra zárandokoljunk! Inkább azért, hogy megtapasztaljuk a fájdalmas, fanyar, küzdelmes, de valóságos böjti ízt, amelyet Weöres Sándor így fogalmaz meg: „Nem nyúl sz én, Istenem, / kezem hiába tartom. / De én mindig szólítalak, / mint gerle, hívó hangon.”

A csendben pedig szinte ugyanakkor szólaljon meg a mai vasárnap névadó zsoltárának biztató szava is: „*Angyalainak parancsol felőled, hogy őrizzenek minden utadon. Kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben.*” (Zsolt 91,11–12) Az utcán, a lépcsőn, meleg szobában vagy templom belsejében. Ahol járunk és ahova lépünk.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora

Oratio œcumenica

Megváltó Jézusunk! Te legyőzted az ősellenséget, s ezzel örök időre megmutattad a téged szeretőknak a bűntől való szabadulás útját. A sátni kísértés ma is sokakat elcsábítanak a bűn és a tőled való elszakadás útjára.

Köszönjük, hogy azért jöttél közeink, mert a sátán mindig új és új módon megjelenő művét le tudod rombolni. Ebben a soha meg nem szűnő munkában nekünk is van feladatunk bőven.

Kérjük naponkénti segítségéddel, mert gyorsan elfogy az erőnk, kitartásunk. Segíts mindnyájunknak, hogy hitben és szeretetben megújulva járassuk a feléd vezető élet útját. Ehhez minden segítséget megkapunk tőled igében, szentségben, gyülekezeti közösségben, énekben, imádságban. Szentlelkedet kérjük, hogy mindezekben felismerjük ajándékaidat, örüljünk nekik, és hálaadásunk vég nélküli legyen. Bőjti útra indulunk, Urunk, és célba – tudjuk – csak veled jutunk.

Példamutató szent életed indítsd ma is sokakat követésedre és az aldozatos emberszeretetre. Mai világunk kísértései között irgalmadba ajánljuk a házastársakat és a családokat. Segítsd őket, hogy tiszta, egymást megbecsülő és minden nemzedékről gondoskodni tudó életük legyen. Békesség adjon erőt és bölcsességet az esetleges viszályok megoldásához.

Légy támasza mindazoknak, akik segítségre szorulnak: betegek, gondokkal küzdők, munkanélküliek, hajléktalanok, társtalanok, egyedül vergődő gyerekek, szomorúak és gyászolók nálad keressenek és találjanak megoldást, vigaszt. Segíts mindenkit, hogy pásztor tudjon lenni rászoruló embertársainak a te szeretted evangéliumával.

Győzelmes Krisztusunk, aki az Atyával egységben Úr vagy mennyen és földön, mindent megteszel üdvösségünkre, könyörüljél egyetemes egyházunkon, magyar népünk minden tagján és az egész emberiségen, hogy életünk és boldogulásunk legyen szent neved dicsőségére. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„...szükségünk van gyónásra, amikor félrehúzódnak egy eldugott zugba, és szívünket kiöntve Istennek megvalljuk minden gyalogságunk. Erre is intve vagyunk, innét ered az Írás közismert mondata: »Tegyetek ítéletet és igazságot.« Ítéletet tenni azt jelenti, hogy önmagunkat vádoljuk és elítéljük, igazságosságot tenni pedig hinni Isten irgalmában. Miképpen írva van: »Boldogok, akik megtartják a törvényt és az igazságot mindenkor.« (Zsolt 106,3) Az ítélet pedig nem más, mint hogy egy ember bűnét megvallja, magát megítéli és kárhoztatja, s ez az igazi alázatosság és önmagunk megalázkodása. Az igazságosság nem más, mint amikor egy ember így ismeri ki önmagát, kegyelmet és segítséget Istentől kér, minek okáért Isten őt újra magához emeli. Ekképpen gondolkodik Dávid is, mikor így szól: »Megvallottam Istennek vétkeimet, és ő megbocsátotta bűnömet, melyet vétettem. Ezért hozzá imádkozzék minden hívő.« (Zsolt 32,5)»

▶ Luther Márton:
Nyolc böjti prédikáció
(Szabik Zsófia fordítása)

BÖJT 1. VASÁRNAPJA (INVOCAVIT) – ZSID 4,14–16

„Hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett...”

A VASÁRNAP IGÉJE

Bőjt első vasárnapjának ősi evangéliuma (Mt 4,1–11) az Úr Jézus Krisztus pusztai megkísértése. A Zsidókhöz írt levél mindenekelőtt erre utal. De nem csak erre, hiszen a történet Lukács szerinti változata így ér véget: „Amikor az ördög elvégzett minden kísértést, eltávozott tőle egy időre.” (Lk 4,13)

Mert a kísértő később is szüntelenül Jézus sarkában volt. Amikor például Cézarea Filippinél Péter, akit Jézus néhány perccel előbbi hitvallásáért Kősziklának nevezett, a közelgő szenvedését és halálát bejelentő Messtere elé lépett, és dorgálni kezdte: „Isten mentsen, Uram, ez nem történhet meg veled!” – akkor az ő szavaiban Jézus a kísértőre ismert. Rögtön rá is kiáltott: „Távozz tőlem, Sátán, botránkoztatsz engem, mert nem az Isten szerint gondolkozol, hanem az emberek szerint.” (Mt 16,22–23)

De Jézusnak még a kereszt kínjai között se volt nyugta a kísértőtől. Amikor az arra járók így gúnyolták: „Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!”, és a főpapak is ezt kiáltozták: „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. Ha Izráel királya, szálljon le most a keresztről, és hiszünk benne! Bízott az Istenben: szabadítsa meg most, ha akarja!” (Mt 27,40–43) – akkor Jézusnak ismét a kísértő hangját kellett kihallania szavaikból.

A Messiás kísértései azonban nem a mi kísértéseink. Amikor a Zsidókhöz írt levél szerzője ezt mondja: „Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségében, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt” (Zsid 4,15) – akkor nem a kísértések tartalmának hasonlóságáról beszél. Viszont azt

mondja, hogy amiképpen Jézus minden dolgában, de legfőképpen az Istentől rábízott küldetésében kísértést szenvedett, úgy nekünk is minden dolgunkban, mindenekelőtt pedig az Istentől ránk bízott feladataink teljesítése közben számolnunk kell a kísértő támadásaival. Biztosak lehetünk benne, hogy a kísértő nekünk is szüntelenül a sarkunkban lesz.

Nekünk nincs hatalmunk arra, hogy a követ kenyérré változtassuk. Bennünket a kísértő nem is erre provokál. Arra viszont van hatalmunk, sőt Istentől parancsunk is van rá, hogy a tőle kapott kenyérünket – nagyságától függetlenül – osszuk meg az éhezőkkel. Ha megszólal a lelkiismeretünk, és megpróbáljuk megtenni, akkor a kísértő rögtön a fülünkbe suttogja: „Ne tedd, mert neked sem marad, és a másinak sem jut annyi, amennyi az élethez kell.” Rögtön le is hanyatlik az esetett embertársunk felé kenyéret nyújtó kezünk, és még jó, ha „be nem szólunk” neki: „Nem csak kenyérral él az ember...”

Ha mégsem mindig ezt tesszük, az csak azért lehetséges, mert „nagy főpapunk van, aki áthatolt az egeken”, hogy Istentől elküldhesse szívünkbe a Szentlélek ajándékát, aki nemcsak eszünkbe juttatja, de a szívünkben eleveníti meg Jézus mindig nekünk és sosem a tőlünk kérőknek szóló szavát, amivel a kísértő támadását visszaverte: „Nem csak kenyérral él az ember...”

ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.” (Mt 4,4)

Nekünk nincs hatalmunk arra, hogy a templom legmagasabb pontjáról látványosan leereszkedjünk – ez is csak az isteni hatalommal rendelkező Messiás kísértése volt. De arra van hatalmunk, hogy vasárnapról vasárnapra, ünnepről ünnepre fölmenjünk a templomba vezető lépcsőkön. Ha elindulunk, rögtön hallani fogjuk a kísértő szavát: „Minek menél? Egész héten dolgoztál, legalább vasárnap délelőtt aludj ki magad!” „Nem kényelmesebb az ágyadban aludni, mint a templompadban a pap unalmas prédikációján szunyókálni?” És sorolhatnám a végtelenségig a kinek-kinek testére szabott változatokat: „Mennyivel hasznosabban el tudnád tölteni azt a másfél órát!” „Ugyan miért mondanál le érte a matinérol, a jó filmről a tévében? Miért nem ragadod meg az alkalmat, hogy letudd azt a rég esedékes vizitet a szüleidnél? Egész héten alig látod a gyerekeidet: legalább vasárnap délelőtt foglalkozz velük!” „Inkább az unokádnak vegyél egy szelet csokit vagy süteményt azon a pénzen, amit a templomi perselybe dobnál” – és így tovább.

Ám ha a megkísértett lelkekkel mélyen együtt érző mennyei főpapunk megkönyörül rajtunk, akkor a Szentlélek rögtön eszünkbe juttatja Jézus szavát: „Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!” (Mt 4,8) Hiszen nem tudhatod, hogy nem az utolsó-e a mai alkalom, amikor az úrvacsorai oltárnál bűneidet leteheted a kegyelem királyi széke elé, és irgalmat, bűnbocsánatot, örök életet nyerhetsz.

Nekünk nincs hatalmunk arra, hogy uralomra tegyünk szert a világ

minden országa fölött, és azok dicsőségével övezzük magunkat. Mégsem vagyunk megfosztva minden hatalomtól, hanem többnyire mindnyájan a kapernaumi századoséhoz hasonló helyzetben vagyunk: egyrészt mások gyakorolnak hatalmat fölöttünk, másrészt nekünk is van több-kevesebb hatalmunk mások fölött akár a hivatásunkkal vagy a munkánkkal kapcsolatban, akár a családban, de az is lehet, hogy csak háziállataink fölött. (Luther nem minden tapasztalat híján mondta, hogy ha a kocsis megért, azt elsőként a lova fogja észrevenni...)

És minél többet szenvedünk mások fölöttünk gyakorolt hatalmától, annál nagyobb lesz a kísértés, hogy sérelmeinket azokon „verjük le”, akik valamilyen formában tőlünk függenek, nekünk vannak kiszolgáltatva. A hatalommal való visszaélés hajlama nemcsak a szívünkbe és az elménkbe, de minden sejtünkbe bele van kódolva. Mindannyiszor el is bukunk benne, ha főpapunk és közbenjárónk meg nem könyörül rajtunk, és Szentlélek eszünkbe nem juttatja, hogy több vagy kevesebb hatalmunkat Istentől kaptuk, és egy napon neki adunk számot, hogyan éltünk vele.

Isten Szentlelke óvjon meg mindnyájunkat a kísértéstől, hogy a ránk bízottakkal önkényeskedjünk vagy – mint a példázatbeli gonosz szolgálta (Mt 24,49) – verni kezdjük szolgatársainkat, magunkat istennek képzelve fölöttük, megfélemlítve Jézus szaváról, amivel a kísértőt visszaverte: „Távozz tőlem, Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” (Mt 4,10)

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Esperes iktatása

Középvezető vagy különleges beosztású lelkész?

▶ Rovatunkban két héttel ezelőtt a megbízott, a különleges beosztású lelkész beiktatását vettük nagytól alá. A következőkben a Liturgikus könyv második kötetéből az esperes iktatásának rendjét mutatjuk be. A hagyományos rend apró változásai alkalmasak adnak némi tisztázásra, ezért megkísérünk néhány olyan kérdést felvetni, amely az általános választások évében sokaknak izgalmas lehet.

Ki is valójában az esperes? Az egyházmegye lelkészeinek vezetője? A kerületi vagy országos egyházvezetés végrehajtója, valamiféle multiplikátor, aki továbbviszi a felső döntéseket? Középvezető vagy különleges beosztású lelkész? Adminisztrátor vagy a lelkészek helyi pásztorja?

Ezekkel a kérdésekkel szembesülnie kell minden gyülekezetnek, lelkésznek, s közülük különösen is azoknak, akik közfeladatra vállalkoznak. A válaszadásban az is segít, ha tudatosan, szinte meditálva végigolvassuk az iktatás rendjét.

Az esperest általában a kerület püspöke iktatja be, hiszen az ő munkatársa lesz az új egyházmegyei vezető. (Különleges esetben az egyházmegyei közgyűlés által felkért lelkész is vezetheti az iktatás szolgálatát.)

Az iktatás ünnepi istentisztelet keretében történik, amelyhez hozzátartozik az igehirdetés és az úrvacsora egyaránt. Vigyázni kell arra – ahogy erről már az iktatásokkal kapcsolatos általános bevezetőben olvashattunk –, hogy megmaradjon a helyes arány az egyházi aktus és a lelki esemény között, természetesen ez utóbbi javára. Ez azért szükséges, mert az indulásnál különösen is hangsúlyozni kell az esperes spirituális szerepét. Lelki úthoz lelki indítatás is szükséges!

Ünnep hát ez az iktatás, de nem egy embert és végképp nem egy tisztséget ünneplünk, hanem az ajándékait osztó, a feladatait ránk bízó, az embereket szolgálatába állító kegyelmes Istent, aki kész erővel, szeretettel és a józanság lelkével megáldani szolgáját.

Az istentisztelet Liturgikus könyv szerinti rendjét követve az iktatás is bűnbánattal kezdődik. Tudatos és fontos vállalás ez. Úgy induljon a szolgálat, hogy a szolgálatot vállaló és befogadó egyaránt le tudja tenni terheit, és a bűnbocsánat felszabadító energiája segítse az úton. Vezetők és vezetettek számára egyaránt kulcskérdés, hogy világossá tegyünk: mindannyian bűnbocsánatból élő emberek vagyunk.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Az istentisztelet propria (váltó rész) az evangélium szolgálatáról szóló fejezet anyagából való. Ez a tény is sokat elárul. Nem papírokat gyártó, kimutatásokat készítő, határidőket kiíró és betartató vezetőt indít útnak az egyház, hanem olyat, aki az evangéliumot hirdeti, s az evangélium hirdetőjeként ösztönösen is segíti a jó rendet. Fontos tehát, hogy mi miből fakad. Az evangéliumi elkötelezettségből az Isten jó rendjének szeretete.

Erre utal az igei részt bevezető imádság is: „Mennyei Atyánk, aki örökös egyházad élete és rendje felett, használd fel ebben az esperesnek megválasztott testvérünket. Áldd meg bölcs szívvel és benned bízó lélekkel. Te légy ereje, hogy tisztét hűségesen betöltsé, békesség és megértés járjon szolgálatára nyomon, szeretettel és igazsággal munkálja a rendet szent egyházad javára és a te dicsőségédre. Hallgasd meg könyörgésünket szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki veled és a

Szentlélekkel Isten, él és uralkodik mindörökkön-örökké!”

Az igehirdetés, a hitvallás, az egyházi szolgálatról szóló lektciók után következik az elkötelezettségről szóló kérdések, majd az eskü. Az eskü szövege részben a köteleességekre utal: „Esperesi szolgálattal egyházmegyének jó rendjét fenntartani és biztosítani igyekezem; gyülekezeteink életét és intézményeink működését lelkiismeretesen irányítom és ellenőrzöm.” Az eskü másik fele a lelki feladatokat s a pásztori szolgálatot húzza alá: „Lelkésztársaimat és munkatársaimat kötelességük teljesítésében készségesen támogatom, közöttük a testvéri viszonyt és egyetértést munkálom.”

Az esküt követi az iktatás, majd az áldások sora. Az általános könyörgő imádságban az új esperes maga imádkozik. Az úrvacsora liturgiáját pedig együtt végzik a kerület püspökével. Ciklusváltás idején nemegyszer az egyházmegyei kettős vezetést egyszerre iktatják be. Ehhez az esperesiktatás és a felügyelőiktatás rendjét kell harmonizálni. A liturgiai bizottság – igény esetén – kész arra, hogy a kettős iktatásra közös rendet készítsen.

Az új iktatási rend az általános választások végén jó segítség lehet nemcsak az ünnepi pillanatokban, hanem az esperesi szolgálatra való lelki felkészülésben is.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Megint ott ültünk a fasori gimnázium szépséges dísztermében, megint csodás hangulatban. Pörgő szoknyás lányok és dobogó csizmás fiúk jókedvű táncát nézve megint megálapítottam: de jó, hogy – immár harmadszor – megint van MEGiNT!

Hisz a magyarországi evangélikus gimnáziumok népművészeti találkozóján február 18-án megint összejöttek szerte az országból az evangélikus középiskolák tanulói, hogy amolyan seregszemleszerűen megmutassák magukat egymásnak. Néptánc csoportok, páros bemutatók, zenekarok,

Schmitt Pálné Makray Katalin

népdalénekesek – mind egyik a népzene és népi kultúra szeretetében.

Megint tanulhattunk is: Novák Ferenc „Tata” rendhagyó történelemórája izgalmasabb volt bármilyen powerpointos bemutatónál: amelyik szádról épp mesélt, annak a táncait azonnal be is mutatták a táncosok.

Megint volt napot záró táncbázis kollégiumban, közös étkezések, áhítat és – amint ilyenkor lenni szokott – rengeteg háttérember egész napos,

MEGiNT

magát nem kímélő segítségével, amely nélkül nem élvezhetjük volna az alkalom áldásait.

Újak voltak talán a magas rangú vendégek. Schmitt Pálné Makray Katalint, köztársasági elnökünk feleségét és dr. Réthelyi Miklós nemzetierőforrás-minisztert Barcsay Zsombor tizenkettedikes diák szólította meg, aki három évvel ezelőtt az ötlet megálmodójaként elementáris erővel fogott hozzá a járatlan út kitalálásához. Lelkes elszántságát – hogy létrejöhessen a néptáncvelők országos rendezvénye – siker koronázta, és a siker további jele, hogy immár tudta, mire fog vendégeket hívni, és merte is meghívni őket!

Megint jó volt tehát tanárként is büszkének lenni iskoláinkra, diákjainkra, lelkesültségükre, szorgalmukra, elszántságukra. Sőt tanárként talán a legbüszkébb az ember, hisz mást is lát: „Ez a fiú tegnapelőtt éppen a természetudományos labort kereste fel” – mutatott kollégám a mezősegít cifrázó kalapos, fényes csizmás, mosolygós nagygimnazistára, aki előttünk roptacopfos párjával. „Igen, az a másik meg a múlt héten ment a nyelvi versenyre” – szólottam vissza. De volt, akit az iskolai bálon hallottunk szavalni, megint mások a szalagavatón orgonáltak.

A szervezők két hete még alsós farsangra készítették a programot és a büfét, az igazgatóhelyettesek pedig latinversenyre keresték a termeket vagy házi focikupa után osztogatták a díjakat. Az oktatási iroda sem unatkoz-

hat: havonta két-három, akár négy országos versenyen vagy találkozón mérhetik össze tudásukat az evangélikus iskolák diákjai a német prezentációs versenytől a kórustalálkozón át a Wigner fizikaversenyig! Sőt idén már filmszemlére is nevezhetnek az evangélikus iskolák diákjai!

Mit jelent ez? Sok-sok munkát, hisz tanárnak, diáknak mindez „csak” plusz az alaptevékenység, a napi hat-hét iskolai óra, a tanulás, házi feladatírás, tanítás, dolgozatjavítás és készü-

lés mellett. De egy-egy rendezvény sok-sok izgalom és szépség is egyben: lehetőség a tehetségek kibontakozására, a hasonlók egymásra találására, a tanórák és tantermek sokaságából kiugró, felejthetetlen pillanatokra. Lehetőség az Úristen áldásaira.

■ ITT ZÉS SZILVIA
Budapest-Fasori Evangélikus
Gimnázium

Farsangoló

Az óvodás és kisiskolás gyerekek időszámítása farsangtól farsangig tart. Jelmezbe – és ezáltal szerepbe – bújni léleképítő lehetőség.

A múlt hét péntekén zsűrielnök voltam egy önkormányzati iskola farsangján. Rengeteget tanultam belőle, és hét mérföldes különbségeket tapasztaltam helyi, egyházi iskolánk farsangi mulatságához képest.

Nem szeretem hasonlítani az intézményeket, de gyakran mégis kifényesedik az a hely, ahol az Úrnak is kaput nyitnak. A hitünk még a gyermeklelektannak is jobban megfelel.

Zsűrielnökként megéltém, hogy lehetetlen kategóriákba zárnunk a jelmezeket: legszebb, legszínesebb, legötletesebb... mindenekelőtt azért, mert egy gyerek van mögötte, és a gyerek mögött egy család. Először meglepődtem, amikor felvontak a kicsik: kalóz, nindzsa, kalóz, hastáncosnő, kalóz, kalóz, hastáncosnő..., cica. Ha a kalózokat, nin-

dsákat és táncosnőket kivontam a százötven jelmezesből, akkor megletek a nyertesek.

Az egész színes kompániában mindössze két saját készítésű jelmez volt. A családok időhiánya, mókuserkélete ott ült a farsang tetején! Az eredményhirdetésekor csak azt tudtam elmondani, hogy a legeslegjobb kategória, amelyben mindenki nyert: „A szülőid számára te vagy a legszerethetőbb!”

Két fiókám egyházi iskolába jár. Nem az volt a fő érték – szerintem – a bálukon, hogy a teremtéstörténetet játszották el, hanem az, hogy senki nem értékelte őket. Keretek között választ-hattak jelmezt (állat vagy növény), de a történeten belül teljesen szabadon.

Volt mókusunk, malackánk, pillangónk, fenyőfánk, süninck, hóvirágunk, napraforgónk... a teremtett világ sokszínűsége, egyedisége és csodája farsangolt.

■ – PAPPA –

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspökének körlevele az egyházkerület gyülekezetei részére a 2012. február 26-i megemlékezésekhez

Szeretett Testvéreim a Jézus Krisztusban!

Egyházkerületünk ünnepel.

Tizenöt évvel ezelőtt, 1997. február 19-én született meg az a zsinati döntés, amely lehetővé tette, hogy az addigi két egyházkerületből egy harmadik egyházkerület is létrejöhessen. Ez a döntés nyitott utat a nagy múltú Dunántúli Evangélikus Egyházkerület jogutódaként egyházkerületünk újjászületésének.

1952-ben egyházunktól elvették önrendelkezési szabadságát. Külső politikai erőszakkal és törvénytelen eszközökkel megváltoztatták a kereteit és eltávolították törvényes vezetőit. Tizenöt éve egyházunk népének akaratából és demokratikus döntése nyomán ezt a ránk kényszerített struktúrát cserélhettük le. Ezzel – legalábbis külső formájában – lezárhattunk egy nehéz és sötét korszakot.

Isten kivezetett bennünket a szolgaságából, és megajándékozott a szabadsággal!

2012. február 26-án egyházkerületünk valamennyi gyülekezetét arra kérjük, hogy hálaadó imádságukban emlékezzenek meg egyházkerületünkről!

Kérjük Urunk áldását a kerületünkben folyó szolgálatra, a kerület aktív és nyugállományú vezetőire és tisztségviselőire. Imádságaikban gondoljanak kerületünk százötz gyülekezetére, egyházmegyéinkre, oktatási és diakóniai intézményeinkre, lelkeszeinkre és felügyelőinkre, tisztségviselőinkre és presbitereinkre, megkülönböztetett módon pedig a ránk bízott gyülekezeti tagokra!

Az Úr áldása legyen és maradjon mivelünk! Erős vár a mi Istenünk! Győr, 2012. február 17.

Testvéri szeretettel:

■ SZEMEREI JÁNOS püspök

TÓTH BALÁZS ADAM FELVÉTELEI

HIRDETÉS

DIGITALSTAND

www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu

Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

HIRDETÉS

Meghívó

A kővágóörsi evangélikus műemlék templom harangjai hálaadó istentiszteletre és megemlékezésre hívják mindazokat, akik szívesen emlékeznek a száz éve született nagytiszteletű Sümegi István lelkész úr gyülekezet- és templomépítő munkásságára, hitébresztő igehirdetői és ifjúsági szolgálatára.

Összegyülekezés: március 10. (szombat) 10.30-tól.

Program

11.00: Istentisztelet úrvacsorával (Bozorády Zoltán és Veress István).

12.15: Emlékezés a korszakra és tényezőire (D. Keveházi László).

13.30: Szerény agapé, társalkodó, fogadás (emlékek, élmények).

Információ:

istvan.veress@lutheran.hu, tel.: 20/824-7390;
Sümegi István – tel.: 20/824-8258.

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

Evangelikus templomban zárult a házasság hete

Szegeden február 12-én a fogadalmi templomban a helyi római katolikus szeminárium rektora, *Blanckenstein Miklós* által bemutatott szentmisével kezdődött, 19-én pedig országosan is az evangelikus hajlékban zárult ökumenikus istentisztelettel a házasság hete.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Akinek az elmúlt napokban leesett sok hó nem szegte kedvét, az a csongrádi megyeszékhelyen a régi idők esküvőit idéző kiállításról kezdve filmvetítéseken át a különféle előadásokig számos színvonalas program közül válogathatott a fő szervező római katolikus Szeged–Csanádi Egyházmegye Családpasztorációs Irodája és több más egyházi, illetve civil szervezetnek köszönhetően.

Evangelikus vonatkozása is volt a „*Hetedik mennyország*”, avagy a *lelkészlak titkai* címmel február 17-én a szegedi Móra Ferenc Múzeum dísztermében rendezett kerekasztal-beszélgetésnek. Itt az érdeklődők a különböző felekezeti lelkész házaspárok – közöttük *ifj. Cserháti Sándor* helyi evangelikus lelkész és felesége, *Ohnmacht Magdolna* – segítségével nyervehettek betekintést a lelképásztorok és párjaik mindennapjainak szépségeibe és nehézségeibe.

A házasság hetének hivatalos záró istentiszteleteként meghirdetett február 19-i templomi alkalmon *dr. Kiss Imre* plébános, általános püspöki helynök és *Gáncs Péter* evangelikus elnök-püspök (*képünkön*), valamint a *Szegedi ökumenikus kórus* szolgált.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Párokkal példát mutatni

Beszélgetés *dr. Herjeczki Kornéllal*, a házasság hete koordinátorával

► Az idén ötödik alkalommal megrendezett *házasság hete* programsorozat szervezői nem kis sikerként éltek meg, hogy központi rendezvényeikkel nyerhettek a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma pályázatán, melynek a családbarát közgondolkodás népszerűsítése a célja. Igaz, az előkészületek kor még senki sem tudhatott erről, és még az eseményeket beharangozó sajtótájékoztató napján sem derült ki. Ezért is kezdte beszélgetésünket *dr. Herjeczki Kornél*, a Harmat Kiadó igazgatója – egyben a 2012. évi házasság hetének koordinátora – ezzel a vallomással: „Munkatársaimmal együtt most is Isten gondviselésére építettünk”

– A pénzügyi támogatás elnyerése egyfajta bizonyíték arra, hogy az eredetileg Angliából indult házasság hete programsorozat Magyarországon is elfogadottá vált. De vajon sikerült-e elérni azt is az öt év alatt, hogy az ügy mozgalommá fejlődjön, vagyis hogy helyi közösségek is fontosnak tartják a népszerűsítését?

– Az idén igazi „áttörést” értünk el. Már tavaly is nagy lendületet adott ügyünknek, hogy sajtótájékoztatónk a Parlament épületében tarthattuk. Az egyházi médiumok eddig is támogatták törekvéseinket, ez évben azonban még tudatosabban igyekeztünk a világi sajtót is megnyerni. A hét során a szervezőkkel több mint negyven interjút adtunk, illetve számos újságcikk, rádió- és televízióműsor foglalkozott a mozgalommal, valamint ennek kapcsán különféle párkapcsolati témákkal. A sajtómegjelenéseinket folyamatosan nyomon kísértük, eddig közel háromszázötven híradást rögzítettünk.

Az előző években már számos keresztény gyülekezet val-

lalkozott arra, hogy a Bálint-napot övező hét folyamán csendesnapokat, szeretetvendégséget vagy éppen koncertet szervezzen. Am rajtuk keresztül nem érthettük el a társadalom kevésbé vallásos rétegeit. Ezért van különös jelentősége annak, hogy idén – a tévé- és rádióműsorokon, irodalmi esteiken keresztül – hozzájuk is eljuthatott a hangunk. Így megvalósult az egyik célunk, amelyet öt évvel ezelőtt tűztünk magunk elé: üzenetünkkel – hogy házasságban élni jó – kiléphetünk templomaink kapuin.

– Ezek szerint a házasság hete mozgalomnak más feladata is van?

– Évek óta azon munkálkodunk, hogy elérhető segítséget is nyújtsunk a bajba jutott házaspároknak. Ezt célozzák a különböző szakemberek által a Deák Téri Evangelikus Gimnázium dísztermében tartott előadások. *Dr. Pálhegyi Ferenc Fedezzük fel egymást!* című előadásában például arról beszélt, hogyan hidalhatók át szeretetben a férfiak és nők között feszülő ellentétek. Ugyanakkor a

házasságra készülőknek is számos tanácsot adott arról szólva, melyek azok a jelentéktelenek tűnő hibák, amelyeket mégis komolyan kell venni.

A legnagyobb erejük azonban a személyes vallomásoknak van. Nem kell közszereplőnek lennie egy párnak ahhoz, hogy életével mások számára példa lehessen. Ha őszintén beszélnek akár a botlásaikról is, arról, ahogyan – Isten segítségével – talpra tudtak állni, újat tudtak kezdeni, útmutatásuk nyomán sok megromlott párkapcsolat tisztulhat, új erőre kaphat...

– A házasság hete négy évvel ezelőtti mottójára utal: *Újrakezdés megbocsátással?*

– Akár arra is. De nagyszerű gondolatot fogalmazott meg *Simone Weil* nyomán a *Lackfi János – Bárdos Júlia* házaspár is, akik a házasság hete idejei arcai voltak. Üzenetük megragadta a hallgatóságot: vágyunk kell arra, ami a miénk.

A legfontosabbnak azonban a hitelességet tartom. Ismétlem, nem hírességekre van az embereknek szükségük, hanem követhető, hiteles példákra. S ilyenekre minden egyházi, baráti közösségben rákaphadunk. Ezért jelentősek a helyi kezdeményezések. Hadd említsem külön is azt a harminc helyszínt és kilencvenhat rendezvényt, amely rákerült a házasság hetének hivatalos honlapjára. Közülük Érd, Debrecen, Szeged kiváló példát mutat a felekezeti közötti összefogásra.

Számtalan olyan esemény is zajlott a hét folyamán, amely-

nek a részleteiről nem kaptunk hírt. Természetesen várjuk a beszámolókat, jó lenne csokorba gyűjteni, mi történt az elmúlt napokban. Érdemes megosztani a tapasztalatokat, kreatív ötletekkel segíteni egymást. De nem a statisztikai adatok gyűjtése az igazán fontos. A házasság hete ökumenikus szervezőcsapata abban látja feladatát, hogy egyfajta katalizátorként működjön közre a helyi közösségek mozgásba lendítésében.

– Az idei rendezvénysorozat koordinátoraként, egyben a jól ismert keresztény könyvkiadó igazgatójaként mit tud tenni azért, hogy most, a hét zárásával ne érjen „boldog véget” jövő februárig a házasság, az elkötelezett kapcsolatok népszerűsítésének ügye? Tud-e ajánlani „üzemanyagot”, amelynek segítségével lendületben maradhatnak a megszólított párok és közösségek?

– Sokan tudják, hogy a házasság hetének fő médiatámogatója a Harmat Kiadó. Gondozásunkban jelenik meg az a *Family* magazin, amely a téli számaiban mindig a házasság hetét népszerűsíti. Novemberben a *Lackfiék*kal, most pedig a *Pálhegyi házaspárral* közöltünk interjút. A házasság hetére jelentette meg a kiadó a világi olvasók által is kedvelt *Chapman-regénysorozat* zárókötetét *Télre tavasz* címmel. Ezenkívül két másik könyvjúdonyságot ajánlok az olvasóknak: *Család-fánk titkai* és *A szeretet mindent legyőz* című kiadványunkat.

■ B. PINTÉR MÁRTA

► Az elmúlt héten megismerkedtünk a 2012-es világimanapot előkészítő maláj asszonyok országának rövid történelmével, szó esett az oda bevándorolt népek egymást elfogadó, toleráns magatartásáról. Most nézzük, hol is helyezkedik el ez a természeti kincsekben gazdag föld!

A délkelet-ázsiai ország az Egyenlítőtől északra terül el, a Hátsó-indiai-félsziget déli, elkeskenyedő részén, a Maláj-félszigeten, valamint Borneó szigetének északi részén. Vízrajzi határai Dél-kínai-tenger és a Malaka-szoros. Szárazföldön Thaifölddel és Indonéziával határos. (Érdekesség, hogy területén található két önálló miniállam: Szingapúr és a Brunei szultánság.)

Malajzia hazánknál három és félszer nagyobb területén mintegy huszonnyolcmillióan élnek. Az ország államformája föderatív alkotmányos monarchia. Függetlenségét 1957. augusztus 31-én kiáltották ki. Fővárosa Kuala Lumpur, de a szövetségi adminisztratív központ Putrajaya.

„Népek olvasztótégelyének” tekinthetjük Malajziát, hiszen sokféle néplakja: malájok, ómaláj bennszülöttek, kínaiak, indiaiak és számos bevándorolt népcsoport. A maláj és az angol a hivatalos nyelv, ezeken kívül sokan be-

KÉSZÜLÜNK A MÁRCIUS 2-I VILÁGIMANAPRA

A maláj szigetvilág kistigrise

szélik a tamilt, a kínait, a thait, a telugut és egyéb törzsi nyelveket is.

Az ország felszíne változatos. Északon hegylancok húzódnak, Borneó szigetének partvidékén mocsaras síkságok terülnek el, a sziget belsőjében a Kapuas Hulu-, az Iran- és a Crocker-hegység gránittömbje magasodik. Itt található az ország legmagasabb pontja, a 4101 méter magas Kinabalu is.

A térség két kéreglemez találkozásánál fekszik, ennek következtében igen gyakoriak a földrengések. Éghajlata nedves, trópusi, az ország a monszunövezet része. Az éves csapadékmennyiség 2500 milliméter, az átlaghőmérséklet 18–27 Celsius-fok között van. Területének 68%-át erdő borítja.

Agrárpari ország, ám

jelentős készletei vannak kőolajból, földgázból, feketekőszénből, vasércből, bauxitból, rézből, nemesfémek érceiből és kaolinból. Fő iparágai: vegyipar, gépgyártás, kohászat, elektrotechnika, textilipar, fafeldolgozás, élelmiszeripar és építőanyag-gyártás.

Elterjedt az ültetvényes gazdálkodás, melynek fő terményei a rizs, batáta, kókuszdió, földimogyoró, cukornád, manióka, banán, dohány, kávé, tea. Kimagasló a kaucsuktermelés, illetve -kivitel. Az állattenyésztést tekintve a szarvasmarha-, bivaly- és baromfitartás egyaránt jelentős.

Malajziát az ázsiai „kistigrisek” közé sorolják. És gazdasági fejlődése valóban figyelemre méltó: az egy főre jutó nemzeti össztermék körülbelül tízezer dollár. Fontos bevételi forrás az idegenforgalom, különösen amióta az ország jelképe lett a világ nemrég még legmagasabb iker-felhőkarcolója, a 452 méter magas Petronas Towers...

Ebben a buja növényzettel, rendkívüli gazdagsággal megáldott országban mégis az igaz-

ságosság után kiáltanak az asszonyok.

Vajon miért? Az istentiszteleten elhangzó egyik imádságunkban választ adnak erre a kérdésre. „Isten arra hívott bennünket, hogy lelkiismeretünkre hallgatva szóljunk a korrupciónak, valamint a közszolgáltatások egyenlőtlen elosztása ellen.”

A Petronas Towers Kuala Lumpurban

cselédként dolgozó Fülöp-szigeteki és indiai nők sorsára hívják fel a figyelmet, akik nem csupán éhbérért kénytelenek végezni a házimunkát, de olykor ki vannak téve munkaadók bántalmazásának is.

Lehet, hogy már szkeptikusan olvassuk ezeket a sorokat. Ugyan mit tehetnénk mi, magyar átlagemberek a malájziai igazságtalanság, erőszak, korrupció ellen? Úgy tűnik, a maláj keresztény nők vigasztalást és bátorítást merítenek Jézus példázatából. Az özvegyasszonyéból, aki kitaróan nyakára járt a hamis bírónak. Vallják: „Minden tett hatással lehet még a nagyon erősnek érzett, bebetonozott, mozdíthatatlan rendszerekre is. A sok kis tett hatása összeadódik.”

■ B. P. M.

„Csak a gyűlöletet szították bennünk”

A kommunizmus 21. századi áldozatai – Észak-Koreában

▶ A televízió jóvoltából szemünk előtt zajlott diktátorváltás jó apropó arra, hogy – a kommunista diktatúrák áldozatainak február 25-i emléknapja alkalmából – ezúttal Észak-Korea „dinoszaurusztársadalmával” foglalkozzunk. A kommunista világrend talán utolsó „paradicsomát” vizsgálva nem lehet nem gondolni arra, hogy micsoda szörnyűségtől menekültünk meg itt, Magyarországon – valószínűleg 1956-os forradalmunknak köszönhetően...

■ ÁMON ANTAL

A kommunista Észak-Koreában – azaz a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban – nem egy Gulag-rendszer van, hanem három. A legkeményebb a politikai kényszermunkatáborok rendszere (*kuanli szo*), melynek létezését a rezsim tagadja. Annak ellenére, hogy 150-200 ezren – közöttük gyerekek (!) – küzdenek bennük az életben maradásért. A kollektív büntetés elve alapján ugyanis az elítélt személy családtagjainak is bűnhődniük kell. A Nagy Vezető, a Kim dinasztia alapító tagja, Kim Ir Szen 1972-ben kijelentette: „A széthúzókat vagy az osztályellenségeket három generációjukig kell elzárni”

Hogy meddig terjedhet a családtagok elzárása, az a büntetés mértékétől függ. Ennek megállapítására nincs igazságügyi eljárás, mert a vallomás, amelyet kínzással csikarnak ki, e célra tökéletesen elegendő. A jogi eljárás hiánya azt is jelenti, hogy a szabadulásra sincs esély. A szabadulást az élet vége hozhatja meg. S hogy ez a vég ne tűnjék távolinak, arról „gondoskodik” az elégtelen ellátás, a kemény kényszermunka, a rossz bánásmód...

A második büntetés-végrehajtási hálózat az úgynevezett „átnevelő táborok” rendszere (*kjohua szo*). Ami az életkilátásokat illeti, e tekintetben ezek nem sokban különböznek az előzőktől, hiszen a bentlakók „haláltáboroknak” nevezik őket. De innen legalább van esélyük kiszabadulni azoknak, akik túlélték a büntetésüket.

A harmadik rendszer a kínai-koreai határvidékre korlátozódik. Ezek szintén átnevelő táborok (*dzsipkju szo*), de ide elsősorban a csempészek kerülnek, illetve azok, akik szökevényként Kínából lettek visszahurcolva.

A kínai-koreai határt két folyó, a Jalu és a Tumen alkotja, s ez utóbbit – az időjárástól függően – viszonylag könnyű átszelni. (Információim szerint műszaki zár nincs, csak határőrség, ezért a tiltott határátlépés elvileg nem reménytelen.)

Az átnevelő táborok különlegessége, hogy a teljesen kimerült, avagy halálosan beteg rabokat egyszerűen hazaküldik, hogy ne a központi adminisztrációt terheljék. A hazaküldött rabot a besúgóhálózat helyi emberei tartják szemmel, és ha a családi gondoskodástól esetleg mégis felépülne, visszaviszik a munkatáborba.

Észak-Koreában a magántulajdon „illetlen” dolog. Az öltözködésben és viselkedésben megnyilvánuló egyénieskedés is kemény kritika alá esik. A rádiókészülékeken például csak a kormány által engedélyezett csatornákat szabad hallgatni.

A helyi kommunista párt – amely a Koreai Munkapárt nevet viseli – ideológiája a sztálinista hagyományok ötvözete a Kim Ir Szen-féle *dzsucsue* ideológiával, amely az önellátás, az akaraterő győzelmébe vetett hit, a nemzeti büszkeség, a nemzeti öntu-

A mozgássérülteket és egyéb fogyatékkal élőket a nagyobb városokban nem tűrik meg. Vidékre zavarják őket, intézményes gondoskodásban nem részesülhetnek, csak a családjukra hagyatkozhatnak. A társadalom számára haszontalanokként, „untermensch”-ként kezelik őket, sőt jelenlétük még családtagjaik esélyeit is rontja – a rendszer ugyanis mindenkinek saját társadalmi osztályának kategóriája szerint tart nyilván.

A társadalmi egyenlőséget hazudó rendszer ötvenegy kategóriába sorol-

a privilégiumok is (le)származás szerint korlátozódnak. Mint a feudalizmusban.

Az észak-koreai rendszer sztálini módon viszonyul a parasztsághoz is. A kolhozban a nap sorakozóval kezdődik. A párttitkár előadja a Kedves Vezető legújabb harci parancsát, vagy felolvassa a pártlap vezércikkét. Sokszor a fizetség sem pénzbeli, hanem a jegyrendszer része. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban a paraszt nem ismeri a jól végzett munka utáni üdülés fogalmát sem.

A paraszt egyébként is örökre paraszt marad, tekintet nélkül teljesítményére, kvalitásaira, esetleges ambícióira. Az egyén számára egyetlen útja van az előrelépésnek: a hadsereg. Még házassággal sem lehet „kiemelkedni”, mert ha a paraszt egy városlakóval házasodik össze, akkor a városlakó csúszik le a „paraszti kategóriába”.

„Észak-Koreában az állami rádió és televízió, az újságok és a tanárok, még a karikatúrák is csak a gyűlöletet szították bennünk az imperialisták, az osztályellenségek, az árulók és ki tudja, még kik ellen – fakadt ki Kang Chol-hwan, aki gyerekként maga is táborlakó volt –, miközben éhezünk olyan információkra, amelyek megtörnék a hazugságok monopóliumát.” Könyvének legdrágább mondata azonban alighanem ez: „Csak jóval később, miután megérkeztem a szabad világba, váltam emberi lényé”.

A kommunista rendszernek nem is az a célja, hogy alattvalói emberre váljanak – a cél a halottgyártás. A kommunizmus fekete könyve több mint hárommillióban adja meg az észak-koreai rezsim által likvidált áldozatok számát, 23 millió lakosból.

A kommunista hatalomátvétel előtt – a Fülöp-szigetiek után – Ázsiában a koreaiak voltak a kereszténységet leginkább elfogadók. Mára azonban a Krisztus-követők Észak-Koreában mé-

Kim Ir Szen szobra a Nagy Népi Tanulmányi Palotában

dat forradalmi elve. Aki ezen elvek és a nyilvánvaló „vezérelv” alapján a hitleri nemzetiszocializmusra gondolt, kevéssé téved.

ja az embereket. Ez egy olyan számárlétra, amelyen csak lefelé lehet közlekedni. A csúcson természetesen az uralkodó Kim család helyezkedik el. A dinasztia alapító Kim Ir Szen és fia, Kim Dzsongil arcképét minden lakásban ki kellett akasztani. És a képeket biztonságos volt naponta letörölni, mert a szomszédság besúgói árgus szemekkel figyelték az állapotukat.

Amikor a kilencvenes évek közepén éhínség tombolt, sokak – az életben

A
K
O
M
M
U
N
I
Z
M
U
S
Á
L
D
O
Z
A
T
A
I
N
A
K
E
M
L
É
K
N
A
P
J
A

공산주의 희생자에 대한 추모의 날

Makula degeneráció

A makula-elfajulás (más néven makula degeneráció) az 50-65 éves népesség 2%-át, míg 75-85 évesek 15-25%-át érinti. Ez a probléma a 60 év felettiek nagyfokú látás-romlásának a leggyakoribb előidézője.

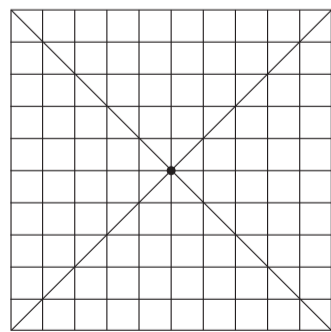

Vaksághoz, a látás romlásához vezet

A kór az éleslátás helyén alakul ki, azon az apró területen, amelyet olvasáskor, figyelmes nézéskor és járművezetésnél használunk. Foltos, vagy eltorzult látás tapasztalható, a szavak egymásra csúsznak vagy az egyenes vonalak görbén látszanak. A kór előrehaladtával a látótér legértékesebb részén, a középpontban olyan mértékig megromolhat a látás, hogy teljes foltos látás marad. Nem okoz hirtelen teljes vakságot, de a mindennapi életvitel nagyon nehéz lesz.

Segíthetnek a vitaminok

A látásban résztvevő szövetek károsodott sejtjeinek vitamínigénye megnövekedett, ezért anyagcsere-folyamatokat segítő ásványi anyagok és vitaminok, elővitaminok szervezetbe juttatásával az alkotósejtek ellenálló-képessége fokozható (ilyenek a kisdózisú cink, a lutein és zeaxantin, béta-karotin). Bár gyógyulást nem várhatunk tőlük, az előbbieket alapján lassíthatják a kór továbbfejlesztését.

A korai diagnózis hozzásegíthet a látás megmentéséhez. Ehhez otthoni önvizsgálat az **Amsler-rács**sal végezhető. Az egyik szem letakarásával nézzen a rács közepén lévő pontra. Ha a vonalak a pont környékén hullámosak, torzak vagy hiányosak, makula elfajulása lehet. Aki néhány napon keresztül a felsoroltaknak megfelelő rendelkezéssel tapasztal, feltétlenül keresse fel egy szemorvost.

6 db OcuVite Lutein forte étrend-kiegészítőn található bónuszmatrica összegyűjtése után egy teljes doboz OcuVite ajándék – részletek a termék dobozán.

ÓVJA ÉLES-LÁTÁSÁT!
Próbálja ki az
OcuVite® LUTEIN forte
étrend-kiegészítőt

BAUSCH+LOMB
a Chauvin ankerpharm
Bausch + Lomb magyarországi képviselője
2040 Budaörs, Szabadság út 117/A
Tel.: +36-23 500-330
Fax: +36-23 500-332
E-mail: info.hu@bausch.com
web: www.bausch+lomb.hu

Generalisszimusszá nevezték ki posztumusz Kim Dzsongilt, a decemberben elhunyt észak-koreai vezetőt – jelentette az ország hivatalos hírügynöksége. A párt- és állami szervek erről szóló rendeletét február 14-én hozták nyilvánosságra.

A dokumentum méltatja az egykori „Kedves Vezető” érdemeit, megemlítve azt, hogy Kim Dzsongil megerősítette a Koreai Néphadsereget, amelyet apja, az ugyancsak generalisszimusszá előléptetett Kim Ir Szen alapított, és – úgymond – elévülhetetlen érdemeket szerzett a világ békéjének és stabilitásának megszilárdításában.

A tavaly december 17-én elhunyt Kim Dzsongil 16 éven át kormányozta a külvilágtól hermetikusan elzárkózó országot, miközben továbbfejlesztette a „szongun doktrínát”, vagyis „a hadsereg az első” politikáját. Ennek értelmében a huszonnégymillió országban mindent megelőző az 1,2 millió főnyi haderő – a tekintélyuralom gerince, fő támasza – fenntartása, ellátása.

Kim Dzsongilt két nappal születésének hetvenedik évfordulója előtt nevezték ki generalisszimusszá. Február 16-án, „a ragyogó csillag napján” színpompás ünnepségekkel emlékeztek meg a néhai vezetőről.

▶ MTI

maradás érdekében – eladták vagy eltűzték a bútoraikat. Ez idő tájt általában csak a két vezér arcképe maradt a falakon, a kommunizmus győzelmes jelképeiként.

Házasságot is csak az ugyanabba vagy egymáshoz közeli kategóriákba tartozó felek között engedélyez a párt. Miután rendszerint a pártba is csak azok léphetnek be, akiknek már a felmenőik is párttagok voltak,

ilyen a föld alá szorultak. Ugyanakkor a kommunista uralom alól menekülni szándékozók legnagyobb reménye – mint segítség szökésben – ma is a Dél-Koreában szilárd bázissal rendelkező keresztény missziós hálózat.

A szerző újságíró, az SBS ausztrál közszolgálati rádió magyar nyelvű adásainak nyugalmazott főszerkesztője

Források:

Kang Chol-hwan – Pierre Rigoulot: *The Aquariums of Pyongyang. Ten Years in the North Korean Gulag*. Basic Books, 2005.
Hyok Kang: *This is Paradise! My North Korean Childhood*. Abacus, 2007.
Barbara Demick: *Nothing to Envy. Real Lives in North Korea*. Granta Books, 2010.

FOTÓ: KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

HIRDETÉS

Meghívó hálaadó istentiszteletre és szeretetvendégségre

A *Kerületi emlékezés gyülekezetekben* című program keretében a *Veszprémi Evangélikus Egyházközség* szeretettel hívja az evangélikus testvéreket március 3-án, szombaton 13 órára hálaadó istentiszteletre. Az egyházközség tizenötödik születésnapján emlékezünk *Weltler Jánosra*, aki az újraindult kerület első felügyelője, a kerületi napok „szellemi atyja” volt. Az istentisztelet után szeretetvendégségre várjuk vendégeinket, ezért kérjük, hogy részvételüket előre jelezzék a 06/88/421-618-as telefonszámon.

Irodalmi délután

A budahegyvidéki evangélikus templomban (XII., Kék Golyó u. 17.) *Áldás a család, a gyermek* címmel irodalmi délutánt tartunk február 26-án, vasárnap délután 5 órakor. A programban huszonnégy verses, illetve prózai mű hangzik el tizenkilenc előadó tolmácsolásában, négy zenei betéttel. A műsort szerkesztette *Bakosné Kardos Piroska*. Zenei szerkesztő *dr. Ecsedi Zsuzsanna*. A műsorban közreműködik a gyülekezet liturgikus kórusa. Fuvolán játszik *Binderné Solyom Tünde*. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Óvodavezetői pályázatok

A pályázat meghirdetője a Magyarországi Evangélikus Egyház.

1. Meghirdetett munkahely

Katicabogár Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda, 5650 Mezőberény, Luther u. 9. – OM-azonosító: 201479

2. Meghirdetett munkahely

Örömhír Evangélikus Keresztény Óvoda, 8200 Veszprém, Aradi vértanúk útja 2/a – OM-azonosító: 201506

3. Meghirdetett munkahely

Szentendre Evangélikus Zenei Óvoda, 2000 Szentendre, Pannónia u. 40. – OM-azonosító: 201591

Képesítési és egyéb feltételek

- Szakirányú felsőfokú iskolai végzettség és szakképzettség, pedagógus-szakvizsga.
- Az 1. sz. munkahelyre: német nemzetiségi óvodapedagógusi oklevél – Kt. 17. § (3) a).
- Legalább öt év óvodapedagógus-munkakörben szerzett gyakorlat.
- Öt éve megfelel az evangélikus egyházközségi tagság feltételeinek.
- Evangélikus konfirmáció, lelkesi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb

- Állás elfoglalásának ideje: 2012. augusztus 1.
- A megbízás 6 évi időtartamra szól.
- A pályázat benyújtásának határideje: a pályázat első megjelenésétől (február 19.) számított 30 nap.
- A pályázat elbírálásának határideje: 2012. június 30.
- Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerint.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázót

- jelenlegi munkahelyét, beosztását,
- önéletrajzát,
- részletes szakmai életrajzát,
- az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját,
- szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell

- a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló irat(ok) hiteles másolatát,
- érvényes erkölcsi bizonyítványt,
- lelkesi ajánlást gyülekezeti lelkészétől,
- a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről

Varga Márta osztályvezető (tel.: 429-2035)
MEE Országos Iroda Oktatási és Iskolai Osztály

A pályázat címezése

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda
Oktatási és Iskolai Osztály – Varga Márta – 1085 Budapest, Üllői út 24.
A borítékra írják rá: *Óvodavezetői pályázat*, illetve tüntessék fel az *intézmény nevét*.

Amikor támad a tél – mindenki a frontvonalban

► **Fáradt, elgyötört tekintetű, meghatározhatatlan korú férfi iparkodik a végelethetetlenül hosszú Derkovits utcán, egyik keze a zsebében, a másikkal műanyag reklámszatyrot szorongat. Egyetlen pillantással felmérhető: a Bokréta utcai éjjeli menedékhelyre tart. Most minden nyíregyházi hajléktalannak ez a célja, mert ez a túlélés egyetlen esélye. Az *Oltalom Szeretetszolgálat* pedig nyitva tartja az ajtót mindenki előtt...**

Az ötvennyolc éves *Rézműves Sándor* még decemberben „költözött be”, zárójelbe tette a többi hajléktalannal kapcsolatos fenntartását a mind hidegebb időjárás. Úgy mondja, 1976 óta hajléktalan, pedig akkor még munkásszállón lakott Budapesten. Története egyébként tipikus itt a Nyírségben. 2006-ig még tartani tudta magát, de amióta nincs munkahelye, elfogytak a lehetőségek is előle: már a saját szabályait se tudja betartani, tudniillik hogy nem megy a hajléktalanok közé.

Várszegi László árnyaltabb képet rajzol. Ő állandó lakónak számít az éjjeli menedékhelyen hosszú évek óta, s fő elve, hogy a szabályokat be kell tartani, és itt nem szabad barátkozni, mert különben baj lesz. Hasznos életstratégia lehet, a férfi ugyanis tud mosolyogni, és szemébe néz annak, aki rá kíváncsi.

Gyöngyi, vagyis *Czakó Jánosné* ráncoktól szabdalt, kicsi arcára nem ülnek ki az érzelmek, abban azonban egyezik a véleményük, hogy most tényleg sokakkal kell osztozni minden az éjjeli menedékhelyen. Csak ne lennének részek – teszi még hozzá az asszony, meg hogy az alkoholt, azt nagyon utálja.

okokból ezt a szabályt függesztették fel elsőként, most nem zárjuk be napközben sem az éjjeli szállást, illetve bármikor lehet kopogtatni az ajtaján – magyarázza *Laborci Géza*, a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség lelkésze.

– A nagy hideg mindkét intézményünkben rendkívüli készültséget és más szabályokat követel egyébként, mert meg kell védenünk a ránk bízottak életét, ez most a legfontosabb szempont – ezt már az *Oltalom Szeretetszolgálat* szakmai igazgatója, *Bartolomeu Inácio Dezanove* mondja. – A Rákóczi utcai nappali melegedő is teljes kapacitással és tárt ajtókkal várja a nehéz sorsú embereket, akik nem is feltétlenül csak a hajléktalanok. Sok olyan kliensünk is van, akinek van háza, lakása, de nincs annyi jövedelme, hogy egész hónapban fedezni tudja a költségeit, és jusson élelemre is. Egyes szolgáltatásainkat ők is igénybe veszik, amilyen például a mosási lehetőség vagy épp a népkonyha.

A napi száz adag meleg ebéd elkészítésére hitelesített népkonyhán most százötvenöt adag kiosztása volt a csúc. Ki merné a százegeyedik

FOTÓ: BMD

– *Hogyan úszta meg, hogy nem kaptott rá az itatra ebben a helyzetben?* – kérdezem tőle.

– Talán mert dolgoztam vele. Tíz évig a szesziparban ingyen ihattam volna, de láttam, mit tesz az ital az emberekkel. Az élettársammal is, aki ütött-vert, elvették tőlem a két lányomat miatt.

Többet nem is kell tudni, hogy érte az ember, mitől olyan rezzenéstelen ez a törékeny nő.

Fényes délután megy a tévé a menedékhely előterében, fess amerikai katonákat bámulnak bozontos-borotvátlan férfiak. A hetek óta tartó rendkívüli hideg miatt nem tesséklik ki őket reggelente, így az *Oltalom Szeretetszolgálat*nak most két nappali melegedője van.

Életet ment az Oltalom

– Szakmai megfontolás, az intézménytől való függés oldásának szándéka indokolja, hogy az éjjeli menedék és a nappali melegedő a város két különböző pontján, egymástól mintegy négy kilométerre található. Ahogyan ki-kí reggel felkel, és elindul valahová, a hajléktalanoknak az életébe is ritmust visz, ha napon-ta közlekedniük kell a két intézmény között. Élet- és balesetvédelmi

érkezőnek azt mondani, hogy „minden jegy elkel”, és a százkettediknek milyen alapon?...

Öt éve nem tapasztaltak ilyen telt, a nappali mínusz tizenöt fok ráadásul váratlanul érkezett, gyors alkalmazkodást kívánt a legelestebbek ellátásáról gondoskodó szervezettől. Megoldották hát, hogy a száz hajléktalan befogadására alkalmas éjjeli menedékhelyen legyen helye minden utcáról érkezőnek, s most elnézik neki azt is, ha ivott, hisz kint annál nagyobb veszélyben van. Külön helyiségben józanodhat; közösségbe akkor mehet, ha már képes a belátásra.

Százharminc embert látnak el, amíg szükséges. Ha tartósan fagypontra kerülire enyhül a hőmérséklet, akkor engedhetnek ki az *Oltalom Szeretetszolgálat* munkatársai is.

Tanyagondnokok akcióban

A kertvárosi evangélikus közösség *Joób Olivér Szeretetintézményében* is fokozott készültséget követelnek ezek a hetek minden munkatárstól, de a két tanyagondnoknak van a legnehezebb feladata – szögezi le *Hornyákné Pásztor Enikő* intézményvezető.

– A bokortanyák egyedülálló, idős lakóinak ellátása – nemcsak az ebéd-

szállítás, de a gyógyszerek kiváltása, a bevásárlások intézése, a tüzelő bekészítése – egyébként is nagy odafigyelést követel, de ebben az időszakban mindez felértékelődött. A munkakörülmények pedig nehezedtek, olykor járhatatlanok az utak a külterületeken, vagy épp az idős ember háza válik megközelíthetetlenül, lapátolni kell!

A tanyagondnokok soha nem kapcsolhatják ki a telefonjukat, hisz nemcsak a gondjukra bízott idős emberek számára kell éjjel-nappal, hétvégén is elérhetőnek lenniük, de kapcsolatot tartanak a közútkezelővel, a rendőrséggel, a mezőőrökkel, a polgármesteri hivatal szociális irodájával, de még az utcai szociális munkát végző *Periféria Egyesülettel* is: információkat továbbítanak, szerveznek, s oda vezetnek a tanyagondnoki gépkocsit, ahová a szükség irányítja őket, élelmiszerral vagy épp tüzelővel megpakolva.

Tea, pokróc és láthatatlan segítség

– *A legnagyobb odaadás mellett is nagy terhelés lehet ez a dolgozók, új munkatársakra pedig bizonyára nem is gondolhatnak ezekben a nehéz időkben. Kapnak segítséget valahonnan?* – a kérdés ismét az igazgató lelkésznek, *Laborci Gézának* szól.

– Nem elhanyagolható az a segítség, amit a különböző helyi civil szervezetektől kapunk. Hogy például vannak, akik teát, zsíros kenyeret osztanak délutánonként a menedékhelyen. Vagy van olyan pékség, amelyik a megmaradt áruját a nap végén nekünk adja... egy másiktól minden szombaton huszonöt-harminc kiló kenyeret kapunk. *Berci (Nyíregyházán így ismerik Bartolomeu Inácio Dezanove intézményvezetőt – a szerk.)* tegnap hozott el a Vöröskeresztől negyven pokrócot!

S ezeket nem mi kértük, nem szólítottuk meg őket, hogy segítségre lenne szükségünk, hanem maguktól kezdeményeztek, mert úgy érzik, ezekben a nehéz időkben nem tehetik meg, hogy a feleslegüket ne a nélkülözőknek adják. Nem lehetünk elég hálásak nekik ezért. De észre kell vennünk azt is, ami egyébként szinte láthatatlan segítség, ám óriási a jelentősége: figyelnek egymásra a szomszédok, észreveszik, ha nem füstöl a kémény!

A rendkívüli hideg tél így is jelentős többletkiadást jelent az intézményeknek, s egyelőre még nem lehet tudni sem azt, hogy mennyi pénzt emészt ez fel pontosan, sem azt, hogy azt az intézményfenntartó egyházközség honnan teremti elő. Csak annyi bizonyos, hogy a népkonyha üzemeltetése most havi hárommillió többletet követel, s hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház gyors intézkedésként már átutalt az *Oltalomnak* öt-száz-, a *Joób Szeretetintézménynek* százezer forintot. Hogy az ellátásért felelős helyi önkormányzat, illetve a Hajléktalanokért Közalapítvány többletforrásokat biztosít a többletfelelősökre, annak híre azért már megérkezett. A következő fontos hír az lenne, mikor kezd már olvadni...

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

TÚRMEZEI - ÉV 2012

2012
Túrmezei

Az összeállítást írta és szerkesztette: Boda Zsuzsa

Emlékezés születésnapjával

► Születése napján, február 14-én családi körben emlékeztek Túrmezei Erzsébet diakonisszára, költőre, műfordítóra, az 1990-ben újraindult Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület első főnöknőjére a hűvösvölgyi anyaház kápolnájában.

A keddi ünnepség *Veperdi Zoltán* jelenlegi Fébé-lelkész imádságával kezdődött, majd *Madocsai Miklós* emlékezett Erzsébet testvérré. A nyugalmazott lelképásztor – aki az újraindulás után elsőként töltötte be a Fébé-lelkészi tisztelet – nemcsak a néhai főnöknő életének bizonyos állomásait idézte fel, hanem azt is áttekintette, mi jelent meg már ed-

dig a sajtóban az idei Túrmezei-évvél kapcsolatban, illetve milyen események várhatók.

Az ünnepi alkalom igehirdetője, *D. Keveházi László* nyugalmazott lelkész, egyháztörténész 1Móz 12,2-t választotta prédikációja alapjául: „Mégáldalak (...) és áldás leszel” – idézte az Úr üzenetét. „Mégáldalak”: minden ezzel kezdődik – emelte ki a választott

vers első szavát. De mi ezzel az igével nem csak arra emlékezhetünk – folytatta –, hogy az Isten megáldotta választott népét; ez az ige arra is figyelmeztet, hogy Krisztusban mi is részesülünk az áldásban. Így lehetünk mi is áldássá, mint ahogy Túrmezei Erzsébet maga áldás volt sokak életében.

Az egyórás ünnepi megemlékezésen *Major Erzsébet* és *Magassy Vil-*

ma testvér jóvoltából a diakonissza költőnő versei közül is elhangzott néhány, *Görög Hajnalka* pedig az *Evangélikus énekeskönyv* Túrmezei-szöveggű énekeiből összeállított válogatást szólaltatott meg.

Az alkalom kötetlen együttléttel zárult. A születésnapjával a gyertyákat a kilencvenhat éves *Endreffy Mária* testvér fújta el.

Madocsai Miklós emlékezik

A rangidős – kilencvenhat éves – Endreffy Mária a Túrmezei-tortával

BODA ZSUZSA FELVÉTELEI

Fél órában egy élet

► A centenáriumi évhez kapcsolódóan február 14-én 21 óra 4 perctől a Magyar Rádió Kossuth adója *Szelíd zengésű üzenet* címmel félórás műsort sugárzott.

D. Keveházi László

A Nagy László és Kőhádi Dorottya szerkesztette programban elsőként megszólaló *D. Keveházi László* nyugalmazott lelkész, egyháztörténész nemcsak Túrmezei Erzsébet családi hátterét és fiatal éveit idézte fel, hanem kiváló áttekintést nyújtott a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület történetéről is. Az 1951-es, fáj-

dalmas felosztásról elhangzottakat egészítette ki az az archív felvétel, amelyen a költőnő saját maga mond részleteket *Tedeum-fordítás* című verséből.

Az egyesület megszűnése után Túrmezei Erzsébet Balassagyarmaton szolgált tovább, egészen 1975-ig, amikor is el kellett hagynia „Palócország fővárosát”. Ekkor a csömöri *Gubek Mária* és családja fogadta be – másodmagával – Erzsébet testvért. A csömöri evangélikus gyülekezet felügyelője a költözés okáról, majd kalandos körülményeiről mesélt a műsorban.

Harmadik megszólalóként *Madocsai Miklós* egykori Fébé-lelkész a diakonisszaegyesület 1990-es újraindulásának örömteli eseményeit idézte fel. Ő az újrainduláskor megválasztott főnöknő portréját rajzolta meg a rádióműsorban, kiemelve, hogy Erzsébet testvér a költészet és a lelki ügyek mellett – többek között – az egyesület épületeit is szívügyének tekintette.

A 2000-ben, nyolcvannyolc éves korában elhunyt Túrmezei Erzsébet a 20. század tanúja, sokszor meghurcoltja volt. Mégis bátran és bátorítóan vallotta: *most élni küldetés*. Azonos című verse – ugyancsak saját előadásában – zárta a születésnapjával megemlékező adást.

A *Szelíd zengésű üzenet* című műsor meghallgatható a rádió archívumában a *hangtar.radio.hu* oldalon.

Szürke ruhában

Felvettem a szürke ruhát.
Szürke, mint a gondok,
mint a hétköznapok, a munka,
mint a földön az élet.
S Jézus megáldott:
„Szürke ruhád alatt
verjen a szíved piros örömtől!
Ez tartsa távol
szolgálatodtól a szürkeséget!
Szemednek ragyogása
hirdesse, mindenki lássa,
hogy a hétköznap énvelem ünnep,
a munka mosolygó májusi fény,
s csupa öröm, csupa szín idelet is az élet!
Teveled megyek én.”

Jézus megáldott:
„Nem ragyogó, nem fényes, nem hiú pompa.
Nem más a munkára, más vigalomra.
A többiek hadd váltogassák!

A te vigasságod munka,
a te munkád vigasság!
Téged találjanak
mindig szolgálni készen!
A hű szolgának nagy jutalma leszen.
Mégáldalak.”

Felvettem a szürke ruhát,
s amíg dobog a szívem,
amíg érez,
amíg a hajam színvesztett fehér lesz,
amíg csak tart az utam idelell,
hálával viselem.
Ha majd elfogy a fény,
kialusznak a lángok,
– kívül szürkeség, belül ragyogás. –
Atyám kapuján bezörgetek én.
S hű szeretettel kitarja előttem,
aki megáldott.

(1937)

Felszentelt testvérek Piliscsabán 1950-ben

T Ú R M E Z E I

Igen, Atyám

Igen, Atyám, mert így kedves előtted,
Öröm vagy bánat ér, akármi gyász,
Kezed megáld mosolyt, borút vagy könnyet,
S a lelkem békén, csendben rád vigyáz.

Igen, Atyám, ha hű karod vezérel,
S közeleg fényivel a messze cél,
Kísértés, támadás viharszelével
Pokol hatalma is feléd segít.

Igen, Atyám, ó, mindenem keresztül!
Igen, Atyám, ború vagy fényözön
Tetőled száll rám, atyai kezedből.
A földön másban nem gyönyörködöm.

Igen, Atyám, az évek úgy sietnek,
Számuk kíméri hűséges kezéd.
S te társz kaput megfáradt gyermekednek,
A boldog óra ha elérkezett.

Megyek, amerre utam kijelölted.
Úgy hív, úgy vár a szent atyai ház.
Igen, Atyám, mert így kedves előtted.
A lelkem békén, csendben rád vigyáz.

Evangelikus énekeskönyv 356. ének

Aki igent mondott az Atyának

Budahegyvidéki megemlékezés Túrmezei Erzsébetről

▶ **Lapunkban már többször írtunk arról, hogy az idei esztendőt a Magyarországi Evangélikus Egyház a száz éve született Túrmezei Erzsébet diakonissza, költőné tiszteletére Túrmezei-emlékvénekné nyilvánította. Egyházunk, valamint a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület közös szervezésében február 18-án a budahegyvidéki evangélikus templomban emlékeztek az egykori főnöknőre.**

A nap úrvacsorai istentisztelettel kezdődött, amelyen *dr. Fabiny Tamás* diakóniáért felelős püspök szolgált igehirdetéssel. Prédikációjának alapigéjéül azt a szakaszt választotta (Mt 11,25–30), amelyben Jézus a Túrme-

zei Erzsébet feliratot olvashatjuk a csömöri temetőben a sírkövén is.

Nehéz korban szolgált, és nehéz időszakokban állt helyt. Legyen élte példa a mi számunkra is: tudjunk igent mondani a szolgálatra, az egy-

bé Evangélikus Diakonisszaegyesület 1990-es újrindulása utáni első lelkesze, *Madocsai Miklós* képekkel gazdagon illusztrált előadásában vázolta fel a néhai főnöknő életútját. Mindezt jól kiegészítette a Zákus Média centrum (ZMC) munkatársai – *Györi János Sámuel* és *Györi András Timóteus* – által 2001-ben készített, *Fény előttem, fény utánam...* című portréfilm. Ebben Erzsébet testvér maga mesél életéről, és mond el versei közül néhányat.

Gertrud Heublein, a Bad Kreuznach-i nyugalmazott diakonissza főnöknő 1989-ben, a magyarországi Fébé-egyesület elindulásának hatvanötödik évfordulóján találkozott először Túrmezei Erzsébettel. Ezt az első találkozástán még nagyon sok találkozás követte.

Gertrud testvérnek elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy itthon újrindulhatott az egyesület: nemcsak anyagi támogatással és tárgyi adományokkal járult hozzá például a hűvösvölgyi anyaház felújításához és lakhatóvá tételéhez, de lelki téren is fontos segítséget jelentett diakonisszáinknak. A budahegyvidéki ünnepségen segédkezett a délelőtti istentisztelet úrvacsoraszolgálatában, majd az ebédszünet utáni programban ő is felidézett néhányat a Túrmezei Erzsébethez kötődő emlékeiből. Kivetített fotói segítségével az egybegyűltek is „belelapozgathattak” magyarországi fényképalbumaiba.

A szombati alkalmon diákok előadásában hangzottak el Túrmezei-versek. A muzsika szárnyain délelőtt *Endreffy Attila* orgonaművész, délután pedig a *Liszt László* kar nagy vezette perbáli *Maklár kórus* repítette az ünneplő gyülekezetet.

S bár a meghívó alapján sokan várták a *Rondo* vonósnyégyes fellépését, a program csúszása miatt sajnos erre nem kerülhetett sor. Mint ahogyan a krónikás hiányolta a február 18-ai alkalomra megjelent két kiadvány bemutatóját is. (*A friss kötetekről lapunk 10. oldalán írunk. – A szerk.*)

A megemlékezés *Veperdi Zoltán* áldásával zárult.

BARTA IMRE FELVÉTELE

zei Erzsébet számára oly kedves szavakat is kimondja: „*Igen, Atyám...*”

Amikor az egyházban olyan nehezen tudták a *Hegyi beszédben* elhangzott parancsot betartani – hogy tudniillik *a ti igenetek legyen igen, a nemetek pedig nem* –, Túrmezei Erzsébet akkor is hűségesen ragaszkodott megváltó Urának tett ígéretéhez és igenjéhez – emlékeztetett a püspök. – Imaközösségekben ezzel a két szóval kezdte fohászait, erről tesz tanúbizonyságot énekeskönyvünk 356. számú énekében, és ezt az „*Igen,*

házra, Jézus hívására – zárta prédikációját *Fabiny Tamás*.

Az ünnepi istentisztelet liturgiájában a püspök mellett *Gregersen-Labossa György*, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke, valamint *Veperdi Zoltán* Fébé-lelkész vett részt. Lekciót *Kákay István* országos irodaigazgató és *Buda Annamária*, egyházunk diakóniai osztályának vezetője olvasott.

A nap további részében az egykori szolgálatársak közül többen is emlékeztek Túrmezei Erzsébetre. A Fé-

Meddig?

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök éjszakáid.
S olyan kevés a csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de elkísér egész a Golgotáig.

Mert olyan könnyű azt kimondani
egy izzó percben: Meghalok veled!
De annyi minden visszahúzna még,
ha ránkborul a szörnyű éjszaka,
ha megérint a fagyos lehelet.

Talán csak egy kis gyermek mosolya,
vagy a hitves könnyfátyolos szeme...
Susognak a szélben ringó habok:
a halászbárka, otthon képe hív...
Ó, legalább búcsúzni kellene!

Hamu alól az életöszön is
felparázslík: Ó, ilyen hirtelen?
Egy percre olyan szép lesz a világ,
átölel minden színe, illata!
...S már el is hangzott a „Nem ismerem!”

Uram, Teneked sok a Pétered,
sokak a nagycsütörtök éjszakáid.
Bár lehetnék egy csendes Jánosod,
aki nem ígér, nem fogadkozik,
de hű marad egész a Golgotáig!

(1946)

É V – 2 0 1 2

Versekből világó remény

Gondolatok Túrmezei Erzsébet születésének századik évfordulóján

Míntha a tél is megenyhült volna. Csáládias hangulat fogadta a budahegyvidéki evangélikus templomba látogatókat. A száz éve született *Túrmezei Erzsébetre*, a költőre, műfordítóra, diakonisszára emlékeztek hívek és barátok a februári szombaton.

Sokáig néztem az oltár fölé kivetített képet: az idős Túrmezeit mutatta. Fáradt, szemüveges arc, de kedves mosoly világolt a sok baráz-

harcas évekből. (Bármilyen hihetetlen, Túrmezei Erzsébet is volt fiatal. Telve reménnyel és Istennek tetsző tervekkel.)

A szólító csöndben belém villant: vajon hogyan fogadott volna, ha huszonöt évvel ezelőtt megkeresem? Mit szolt volna tragédiákkal sújtott írásaimhoz? Istenkereső soraimhoz? Biztos szeretettel fogad, és kérdez, felel bölcs szavakkal türelmetlenségemre.

És nem az itt-ott döcögő sorait csodáltam, hanem áldozatos életét! Hogyan lehet Jézust és az embereket így szeretni? Ilyen egyszerűen és oltalmasan! Ezt irigyeltem tőle: a tisztaságot, a versekből világó reményt... Eltűnődtem: mi foglalkoztatta szüntelen, mit is akart? Harmóniát a világban, igazi megbékélést.

Sokszor elgondoltam, amint a Fébé közösségében végzett egész napos munka után odaült asztalához, és verset írt, fordított, levelet fogalmazott barátainak... Én az énekeszertőt szeretem a legjobban. Több mint száz énekkel gazdagította az *Evangélikus énekeskönyvet*; nem véletlenül fogalmazta meg róla *Reményik Sándor*: „Jézus Krisztus igaz poétája.”

Túrmezei Erzsébetet nem törték meg a megpróbáltatások. Töretlen szolgálát volt hosszú élete.

Nehéz a női sors, s még nehezebb egy nép sorsa, ha gondoktól súlyos. A kettős örökség éget és fölkomorlik. A múltat fölmérni és talpköve lenni eljövendő koroknak – csak a kivételesen tisztáknak adatik meg.

Túrmezei Erzsébet hitvalló, áldozatos életével örök példát mutatott. Tenni, teremteni tévedhetetlenül s tudni: nem vállalhatja más helyettünk a feladatokat, csak mi – ez az ember küldetése minden időben.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Piliscsaba, '90-es évek

da között. Azután néztem a Túrmezei-évre készített szórólapon lévő fényképet: ifjú, sugárzó nő figyelt a

Olvastam (1990-ben) kézzel írt, lapokból összevarrt versfüzetét. Megismertem tevékeny hétköznap-

Átragyog-e rajtunk?

Benéz a nap a templomablakon.

Átragyog a színes ruhájú tizenkét férfialakon.

Tarka foltokat vet a padsorokra, s a kislúrá édesanyja mellett.

Az nézi egy ideig álméllkodva a szép mozaik templomablakot, a tizenkét sugárzó alakot.

Aztán kérdez, legrosszabbkor talán. Megkérdi: „Kik azok, édesanyám?”

Tart még az igehirdetés.

Édesanyja csak arra figyel.

S a kis kérdezőt súgva, hirtelen egyetlen szóval csendesíti el: „Keresztyének!”

S hangzik tovább a prédikáció, szól az orgona, zeng az ének.

*

„Gyerekek” – vetődik fel hittanórán

néhány nap múlva váratlan a kérdés:

„Milyen emberek a keresztyének?

Ki mondja meg nekem?”

S a kis csapat nagy igyekezettel tőri a fejét a feleleten.

Aztán egy kislú jelentkezik.

– Tanítója ilyen feleletet

egyhamar újra aligha kap. –

„A keresztyének olyan emberek, akiket átsüt a nap!”

Milyen gyermeki, igaz felelet!

Lehet-e annál drágább feladat,

mint hogy rajtad, rajtam, mindegyikünkön

átsüssön – ragyogjon a Nap?!

Átragyogjon sötét világba,

és beragyogjon sötét szíveket!

Nem, ennél szebb feladat nem lehet!

Kísérjen hát egyre a kérdés

tovatúnó évek alatt:

átragyog-e, átsüt-e rajtad,

átragyog-e rajtam a Nap?!

Édes Mancikám!

Nagyon köszönöm kedves leveledet és a szép bélyegeket. Nagy örömet szereztl velük, mert így én is sokféle tudok örömet szerezni egy-egy szép bélyeggel. Remekül sikerült ez a képsorozat is, mint az előző. Jó gondolat volt művészetünk értékeit így is ismertté tenni a világon. (...)

Nekem is vannak ökumenikus kapcsolataim, persze inkább levélben és verseim szolgálatán keresztül. Tudok róla, hogy baptista és egyéb körökben talán még gyakrabban szavalják őket, mint az evangélikus gyülekezetekben. S tudom, hogy vannak ott az Úrnak nagyon kedves, mély hitű, égő szívű gyermekei. Tudom, hogy egy cél felé, egy hazába tartunk, egy Atyánk, egy Krisztusunk van, s az a természetes, ha szeretetben együtt munkálkodunk. De mélyen hiszem, hogy evangélikus egyházunk tanítása mindenben az Igében gyökerezik, hálás vagyok ragyogó, tiszta világosságáért. És meg vagyok arról is győződve, hogy itt a helyem. Ismered az *Itt és most* című verset? Abban magyarsággal kapcsolatban valom, hogy „Máshol élni lehetne édes béke. Itt élni – küldetés. (...) Máskor élni lehetne zengőbb ének. Most élni – küldetés.” Ugyanezt valom azzal kapcsolatban is, hogy Isten evangélikus egyházunkban hívott el szolgálatára. Itt és most.

Vajon hogyan fogadná a hírt arról, hogy baptista vagy szabad keresztyén lettem? Szeretem őket, és tudom, hogy testvérek vagyunk, de nekem itt a helyem. S őszintén megírhatom Neked, Mancikám, hogy nekem itt, Ballassagyarmaton annyi alkalmam sincs a közösség gyakorlására, amennyi Neked. Sokszor érzem én is ennek hiányát, hiszen az anyaházi közösség melegéből kerültem ide. De a Jézus Krisztussal való közösség a csendességben és az úrvacsorában, a gyülekezet alkalmain való részvétel és közben testvéri levelezések, beszélgetések, jó könyvek olvasása átsegítenek ezen a hiányon.

Thiele-Winckler Éva anyaszavaira is gondolok: „Nem az a fontos, hogy a magunk kielégülését keressük, hanem hogy miközben másokat megelégtünk, magunk is megelégedjünk. Nem az a fontos, hogy bennünket szeressenek, hanem hogy mi szeressünk, és mások számára áldássá legyünk. Nem az a fontos, hogy sok ismeretünk legyen, hanem hogy amit felismertünk, cselekedetre váltsuk.”

Próbáld Te is ezt gyakorolni, édes Mancikám!

S próbáld számba venni, mennyi áldást kaptál már szent keresztséged óta egyházadban! „Légy hű mindhalálig!” (...)

Búcsúzom most, édes Mancikám.

A mellékelt újévi vers igéivel kívánok Neked és Szeretteidnek áldott, boldog új évet.

Imádkozva gondol Rád és sokszor csókol

meleg szeretettel:

Erzsébet néni

Bgyarmat, 1968 jan. 13-án.

T Ú R M E Z E I - É V - 2 0 1 2

Emmaus

Anna-Maija Raittila után finnből

Nem merték megkérdezni: ki vagy Te.
S hirtelen, olyan hirtelen
nyomodat vesztették.
Villant köntösöd, s már messze jártál,
előresiettel, Dicsőséges,
más bezárt ajtók felé.

Nem merték megkérdezni: ki vagy Te.
Úgy sugárzott az a szent kéz az asztalon,
s mindent betöltő fényben
a megtört kenyér.

BARTA IMRE FELVÉTELE

Nem ejt hibát!

Ismeretlen szerző után németből

Ha különösnek, rejtelmesnek
látszanak Isten útjai,
ha gondok örvényébe vesznek
szívem legdrágább vágyai,
ha borúsán búcsúzni készül
a nap, mely csak gyötrelmet ad...
egyben békülhetek meg végül:
hogyan Isten sosem ejt hibát.

Ha tervei igen magasak,
s irgalma kútja mély nekem...
ha a támaszok mind inognak,
ha nincs erő, nincs türelem,
s tekintetem sehohly cél nem lát
vaksötét, könnyes éjen át...
egy szikrácska hit vallja mégis,
hogyan Isten sosem ejt hibát.

És ha szívem megoldhatatlan
kérdéseknek betege lett,
mert elkezd kételkedni abban,
hogyan Isten útja szeretet...
minden elfáradt sóvárgásom
békén kezébe tehetem,
s eluttolgathatom könnyek közt is:
Ő nem ejt hibát sohasem.

Azért csend, szívem! Engedd múlni
a földi múltó életet!
Majd a fényben látni, ámulni
kezdés: Mindig jól vezetett!
Ha a legdrágábbat kívánja,
a legsötétebb éjen át
menekülj a bizonyosságba,
hogyan Isten sosem ejt hibát!

Életrajz és lírai válogatás

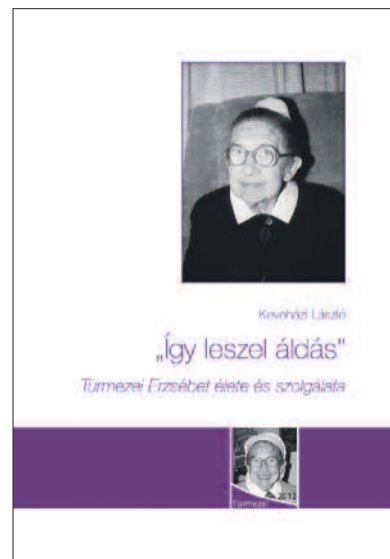
A Túrmezei-év alkalmából idén már két kiadvány is megjelent a Luther Kiadó gondozásában.

A száz éve született diakonissza, költőné életrajzát D. Keveházi László nyugalmazott evangélikus lelkész, egyháztörténész írta meg a rá jellemző körültekintéssel és alaposítással. A kiadvány a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Diakóniai Osztálya által elindított sorozat, a *Diakóniai Füzetek* legfrissebb darabja.

Az „Így leszel áldás” – Túrmezei Erzsébet élete és szolgálata című munka előszavában így vall a szerző: „Mióta megkaptam a feladatot: Túrmezei Erzsébet életét néhány sorban megörökíteni, »megzendült« benem egyik kötetének címe, és nem tudtam tőle megszabadulni: *Így leszel áldás*. Nem magára gondolt, amikor leírta, hanem, mint mindig, másokra. De éppen így tudott az igehirdetésben, tanításban és diakóniában szorgoskodó, a mindig másokra gondoló *ancilla Domini*, »az Úr szolgálólánya« is áldássá lenni. Ezt az évek múltán egyre tisztábban látjuk, és ebben a jubileumi és »diakóniai« évben, amikor születésének 100. évére gondolunk, jó, ha többször is megemlékezünk róla, és elgondolkozunk örökségén.”

D. Keveházi László az életrajz elején rövid áttekintést nyújt arról a korról, amelybe a későbbi diakonissza született, és felvázolja az egyháztörténeti hátteret, illetve a *Belák* család történetét is (Túrmezei Erzsébet eredeti vezetékneve *Belák* volt). Az életrajzban nyomon követhetjük a diákok különböző állomásait, majd olvashatunk arról a sokféle szárlól, amely Erzsébetet a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesülethez kötötte.

Az egyesület 1951-es feloszlata után Erzsébet testvér Balassagyarmaton talált új otthonra. Ez a több év-

tizedig tartó életrajz is sok szolgálattal telt. A gyarmati évek után és az utolsó, budapesti korszak előtt a rövid, de annál meghatározóbb csömöri időszak következett. *Gubek Mária*, a csömöri evangélikus gyülekezet felügyelője ugyanis 1946-tól

a diakonissza főnökszony 2000-ben bekövetkezett haláláig igazi testvéri szeretettel és barátsággal kötődött a nála tizenkilenc évvel idősebb diakonissza testvérhez. Amikor Erzsébet néni 1975-ben el kellett jönnie Balassagyarmatra, a Gubek család fogadta be őt. Nem véletlen, hogy Túrmezei Erzsébetet végakarata szerint ennek a főváros melletti te-

lepülésnek a temetőjében helyezték örök nyugalomra.

Bár Keveházi László munkája egyelőre kis példányszámban került ki a nyomdából, a tervek szerint az összegyűjtött Túrmezei-életrajzokban a széles olvasótábor számára is hozzáférhető lesz.

Elegáns kötetben vehetik kezükbe a líra kedvelői Túrmezei Erzsébet verseinek válogatását. *Id. Zászkaliczky Pál* nyugalmazott evangélikus lelkész a századik évforduló apropóján száz verset választott ki a diakonissza költőné többkötetnyi életművéből.

„Válogatni nem könnyű feladat, mert hálátlan. Mindig lesznek olyanok, akik kedvenc vagy éppen a legkedvesebb versüket fogják hiányolni. Ám egyetlen válogatás sem követheti mindenki szempontjait. Célkitűzésem az volt, hogy a költő életének fordulópontjaihoz, költészetének fontos fejezeteihez keressek öt-öt költeményt” – írja a könyv bevezetőjében az egykori Fébé-lelkész, majd így folytatja: „Válogatni mégis öröm. A kötetek lapozgatása közben szinte már maguktól adódtak jelentős, szószéken is sokszor idézett versek. Ugyanakkor eddig kevésbé ismert költemények most lettek fontosak számomra. Hiszen tartalmazza Erzsébet testvér igemegértésének, Krisztusról szóló igehirdetésének lényeges mondani-

valóit. Meg vagyok arról győződve, hogy a kiválogatott versek az olvasóknak is örömet szereznek. S utána sokan nyúlnak majd az összes verset tartalmazó kötetek felé.”

A kegyelem ege alatt – Száz év – száz vers című válogatás a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület és a Luther Kiadó közös kiadásában jelent meg. (Ára 970 forint.)

Versünnep Csömörön

Rendhagyó módon kezdődött idén az ötvenedik vasárnapjától böjt első vasárnapjáig tartó, hatvankettedik farsangi imahét Csömörön: úgynevezett versünnep emlékeztek a száz éve született Túrmezei Erzsébet diakonissza főnökszonnyra, költőnére és műfordítóra, aki – végakarata szerint – a csömöri temetőben pihen.

A *Solymár Péterné* nyugdíjas magyartanár – a helyi evangélikus gyülekezet nyugalmazott lelkészének felesége – által szerkesztett, február 19-ei alkalmon harminc vers és egy mese hangzott el.

A gyülekezeti terem versmondó dobogójára ezen az estén jó néhány korosztály – óvodásoktól a nyugdí-

jasokig – képviselői felálltak, hogy a maguk választotta Túrmezei-költeményt elmondják. A diakonissza testvér életrajzát röviden *Kalináné Gubek Erika* foglalta össze, aki hit-tudományi egyetemünk levelező tagozatán Túrmezei Erzsébet munkásságából írta hittanári diplomamunkáját.

BODA ZSUZSA FELVÉTELE

Házasság hete Érden

► **Érden idén ötödik alkalommal rendezték meg február 11–19. között a házasság hete 2012 programsorozatát. Az Érdi Evangélikus Egyházközség ebben az évben először kapcsolódott be a szervezőmunkába. A közös cél az volt, hogy felhívják a figyelmet a házasság értékeire, bemutassák a válás következményeit, valamint hogy rámutassanak a gyermekek érdekeit figyelmen kívül hagyó válások okozta mellékhatásokra.**

Az Érdi Városi Galériában február 11-én tartott ünnepi megnyitón *Uzsalyné dr. Pécsi Rita* neveléskutató arról beszélt, hogy a házasságok tartóssága nem elsősorban a házastársak közötti ésszerű együttműködésen, hanem a kettőjük közötti érzelmi kapcsolaton áll.

A *Roma házasság értékei* címmel szervezett kerekasztal-beszélgetésen részt vevő három roma pár csak úgy, „cigány módra” házas, de már mindegyikük több mint húsz éve él együtt. A kevesebb válást, kapcsola-

Labossa Péter evangélikus lelkész szerint nem a házasság van válságban, hanem az ember távolodott el Istentől. *Izbéki Gábor* újságíró azt hangsúlyozta, hogy a média csupán tükröképe a társadalmi folyamatoknak. A házasság előtt álló *Mondi Mónika* szociális munkás a minta és a deviancia közötti összefüggéseket taglalta, míg *Acsay Judit* tanítónő a vitapartnerek közös felelősségéről és a párbeszéd folytatásának szükségességéről beszélt.

Az evangélikus gyülekezet egykori lelkésze, *Ittész István* tartott előadást

Krisztust. Hetvenkét évesen ki mer- te jelenteni: nem igaz az, hogy a fiatalok szívesen idősebb korban szeretetté halványul.

A párkapcsolatról, házasságról tartott középiskolai rendhagyó osztályfőnöki órák, a hit és a család összefüggéseiről, a beteg gyermeket nevelő szülők hitéről tartott előadások, a házasság világnapjának tiszteletére szervezett ökumenikus és gyülekezetépítő felekezeti vacsorák jelentős érdeklődés közepette zajlottak. Tavaly nyolcszáz fő körül volt a látogatók száma, az idén ezren, az online elérhető médialehetőségek révén mintegy öt-hatezren követhették figyelemmel az eseményeket.

A házasság hete hivatalos záróeseményét február 18-án szervezték a ciszterci nővérek Regina Mundi apát-ságában. Az ökumenikus énekkar szolgálatával keretbe foglalt liturgi-

A *Hol rontottuk el?* címmel szervezett stúdióbeszélgetés résztvevői (balról jobbra: *Izbéki Gábor* újságíró, *Mondi Mónika* szociális munkás, *Endresz Dóra* riporter, *Acsay Judit* tanítónő, *Labossa Péter* evangélikus lelkész)

tuk tartósságát ők a nagy létszámú családban, a rokoni összefogásban, a klasszikus családmódban (a férj dolgozik, az asszony otthon neveli a gyermekeket), a férj tekintélyelvűségben látják. Szerintük a cigány asszonyok többet is bírnak, alázatosabbak, elnézőbbek és megbocsátóbbak is, mint a „gádzsó feleségek”.

Egy helyi tévéadás a házasságot övező negatív jelenségek kialakulásával kapcsolatos felelősség kérdését próbálta körbejárni. Vajon az otthon látott példák a rosszak, vagy a haveri körök eltérő hatása nagy, az iskolában szorult-e háttérbe a nevelés, néhan a hírhajhász sajtó befolyásolja rossz irányba az embereket, esetleg a túlságosan bezárkózó egyház tesz keveset? A különböző korosztályokat, családi állapotokat és nézőpontokat képviselő vitapartnerek véleménye alapvetően megoszlott.

február 14-én *A házasság mibenléte* címmel. Az előadás tulajdonképpen vallomás volt, mert a lelkész ugyan általában beszélt a házasságról, de főként saját házasságának tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. Krisztusról beszélt, de saját Krisztus-élményeit mondta el a közönségnek. A kitaruló parabola (példabeszéd) egy egész életút tengernyi tapasztalatát sűrítette az elhangzottakba. A lelkész többször feltett olyan kérdéseket, amelyeket minden gondolkodó ember feltesz önmagának – Mi a házasság? Mi a szeretet? Mi az odaadás, a megbocsátás, az alázat szerepe, és mi ezekkel kapcsolatban a mai valóság? Elműlik-e a szerelem? –, de most hiteles válaszok hangzottak a színpadról.

Ittész István vallomásának egyik fontos megállapítása volt, hogy felelőssége iránti őszinte érzései akkor teljesedtek ki, amikor szívébe fogadta

az alkalmat a védnöki szerepkört vállaló *dr. Aradszki András* kereszténydemokrata országgyűlési képviselő köszöntője vezette be, majd *Bíró László* tábori püspök, a katolikus egyház családreferense beszélt a házasság hete ez évi mottójára – „Vágyom arra, ami a miénk” – építve a hitről, a házasságról és a családról.

A házasság hete mozgalom ügyét hazánkban is elsősorban az egyházak vállalták fel. Részint azért, mert ez történelmi küldetésükből adódik, részint azért, mert talán az egyházak számára a legfájdalmasabb látni, mennyire nem becsüli a mai ember a házasságot, Isten ajándékát. Az érdei egyházközségek nem kampány-nak tekintik ezt a kilenc napot, hanem ablaknak, amelyen át sokan betekintheznek a lelkészek munkájának mindennapjaiba is.

■ VIZSY FERENC

A lefékezett idő

„Az öregek koronája: az unokák, és a fiak ékessége: az atyák.” (Péld 17,6)

Volt egy pillanat, amikor már nem integettem és nem néztem vissza, csak rohantam. Rutin lett és kötelesség. Nagyon sajnáltam, hogy csak napi tíz-húsz percem jut rájuk, de ebben a mókuserékben néha még azt is csodának éreztem.

A szüleim hamar meghaltak, ezért a nagyszülőknek én maradtam öreg napjaimra. Azokra a napokra, amikor az én életemben épp a legnagyobb intenzitással telnek-múlnak az évek. Isten rendelése szerint az öregek gondozása a következő generáció feladata, nálunk meg kiesett egy láncszem, így maradtam én, a lóti-futi percmber.

Mindennap reggel kilenckor felhívom a nagyszüleimet telefonon, és valamikor a nap folyamán meglátogatom őket. Ha kilenc óra tíz perckor érnék hozzájuk, akkor is csörgetnem kell őket a megszokott időpontban, akár útközben is, hiszen várják a hívásomat.

És várnak engem: ülnek a konyhacskájukban, és már reggel bekészítik a kávémat, hogy mihelyest belépek, lefőzhessek. Három kilométerre laknak tőlünk, ezért a kerékpáron vagy a rolleremen töltöt „menetidő”

mellett van, amikor csak tíz percet tudok maradni: egy kávéfőzősnyi és -kortyintásnyi idő!

Nagyszüleim várakozása és az én időhiányom kezdett egymásnak feszülni és kölcsönös fájdalommá válni, de sokáig nem találtam rá megoldást. A válasz kalandosan érkezett: nemcsak álmodban és angyalokkal tud üzenni az Úr!

Egyik színjátszó csoportomnak azt a feladatot adtam, hogy a „rohanó időről” improvizáljanak. A gyakorlat végén el kellett játszaniuk ugyanazt a jelenetet, csak lassítva. A lassítás drámai konvenció, de a mindennapi életben is drámaisággal bír. Kipróbáltam! Működik! Megtanultam lelassítani és ezáltal tartalommal megtölteni a tíz-húsz percek. Ha lassabban veszem le a cipőmet..., ha lassabban húzom fel..., ha addig integetek, amíg látom őket az ajtó előtt..., akkor úgy érzem, hogy ott voltam, velük voltam, együtt voltunk, együtt vagyunk! Nem percekben mérhető egy találkozás öröme.

„Az ősz ember előtt kelj fel, és becsüld meg az öreg embert.” (3Móz 19,32a)

■ PAPP ANDREA

HETI ÚTRAVALÓ

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8b)

Böjt első hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi a sátn legyőzőjét állítják élénk, aki szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozatul, és a keresztben legyőzte a bűn, a halál, az ördög hatalmát. Az élénk kerülő böjti bátorító beszédek közös célja: próbatételekben a hitünk erősítése. „Jézus is megkísértetett és szenvedett, ezért segíthet azoknak, akik megkísértettek.” (Zsid 2,18; LK) S az Úristen így bátorít: Invocavit! „*Hívj segítségül engem a nyomorúság idején!*” (Zsolt 50,15; s ez a közvetlen „zöldszáma”). „Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele vagyok a háborúságban, kiragadom onnan és megdicsőítem.” (GyLK 729,13) Megkeresztelkedése után, „*elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög.*” Háromszor így próbálkozott: „*Ha Isten Fia vagy...*” De Isten Fia Isten igéjével utasította vissza ajánlatait: „*Meg van írva...*” (Mt 4,15–16) János figyelmeztetése ez: „*Gyermekeim, senki meg ne tévesszen titeket... Erről ismerhetők meg az Isten gyermekei és az ördög gyermekei: aki nem cselekszi az igazságot, nem az Istentől van, és az sem, aki nem szereti a testvérét.*” (1Jn 3,7a.10) Jób példája is bátorítson; ő kiállta a hit próbáját, s „*így szólt: Meztelen jöttem ki anyám méhéből, meztelen is megyek el. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!*” (Jób 1,21) Pál erősít s bátorít: „*Emberi erőt meghaladta kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűség, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.*” (1Kor 10,13) Jakab böjti javaslatai: „*Engedelmeskedjétek azért az Istennek, de álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek... Alázzátok meg magatokat az Úr előtt.*” (Jak 4,7.10) Nemcsak a zsidóké ez az irgalmas és hű főpapról szóló kijelentés: Jézus engesztelést szerzett a nép bűneiért, „*...hogy halála által megsemmisítse... az ördögöt; és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt egész életükben rabok voltak.*” (Zsid 2,14–15) János látta, miként kezdődik Krisztus ezeréves uralma. Egy angyal „*megragadta a sárkányt, az ősi kígyót, aki az ördög és a Sátán, megkötözte ezer esztendőre, levetette a mélységbe, bezárta.*” Ekkor Jézus vértanú „*életre keltek, és uralkodtak a Krisztussal ezer esztendeig... Boldog és szent az, akinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak.*” (Jel 20,2–4.6) „*Kik itt neved dicsérik, / Részük nem lesz halál, / Örök életre nékik / Hajlékod nyitva áll.*” (EÉ 514,4) Halleluja!

■ GARAI ANDRÁS

Akiket elfelejtettek

Donauvergessen szép nagyváros Baden-Württembergben. Sok derék evangélikus testvérünk él ebben a kevéssé ismert városban. Itt született a híres, 19. századi lutheránus diakónus-festő, *Joachim Hohenzollern* is. Épp a festő születésének századik évfordulóját ünnepelték a helyiek múlt szombaton. Kedves műsorral készültek a kerek évszám mián. A festő életművét bemutató monográfia és az *Akvarellek* című színes album megjelenését is erre a napra időzítették.

Az ünnepségre hivatalos volt a kisváros minden fontos személye, még egy vonósnyegyest is meghívtak. Sok gyönyörű ének és zene, vers és szavalt. És egy ilyen nevezetes napról

természetesen úrvacsorai istentiszteleten illendő megemlékezni...

Az orgona-előjáték csodálatos mestermunka volt, segített a távolról érkezett testvéreknek a ráhangolódásban. Picit hosszabb volt, mint máskor, de egy ilyen ünnepi alkalmon ez megengedhető. Sőt! Történt azonban, hogy a mezőváros lelkésze nagy igyekezetben egy kissé elszámolta magát.

A program nyúlt, az idő haladt. A hegedűtrio türelmesen várt a megkésített fellépésre.

A fent említett szép könyvek bemutatására sajnos már nem sok idő maradt, de azért *Fritz* testvér előreszaladt, és felmutatta a pompás kiadványokat. Természetesen a festő művei által ihletett énekek sem ma-

radtak volna ki a világiakat is csalogató műsorból, de otthon felejtődtek. A két hegedűművész ekkorra már majdnem két órája várt, hogy egy szép duettel örvendeztethesse meg az egybegyűlteket.

Ha itt lehetett volna *Hohenzollern* bácsi, biztosan elsírta volna magát. Ez a sok ember! Ez a rengeteg szervezés! Mindezt miatta! Valahogy így beszélt volna az ünnep végén: „*Igazán nem kellett volna, hiszen csak Istent szerettem volna szolgálni a képeimmel.*” De ez pusztán fantázia, hiszen a festő nem volt a szervezők között. Száz évig ritkán élnek az emberek.

Esteledett. A falu lakói hazatértek. A hegedűszó is elmaradt.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

PALACKPOSTA

Szüntelen várakozás

Életünk folyamán szinte mindennap várakozunk valamire. Várunk emberekre, várjuk, hogy megérkezzen a vonat vagy a busz. Várjuk, hogy átmehezzünk az úton, várunk egy-egy eredményre, várjuk, hogy életünk nagy mérföldköveihez érkezzünk, és bizonyos események bekövetkezzenek.

Sokszor nagyon nehéz várni. A várakozás üresen, kitöltetlenül hagyott idő. Ilyenkor az ember legtöbbször nincs nyugalomban. Izgatott, türelmetlen, kalapál a szíve, kíváncsi, hogy mi fog történni. Szeretem az ilyen várakozási időket kitölteni valamivel, ami elvonja a figyelmemet. Szeretek nézelődni, feltérképezni a környezetet, új dolgokat megismerni, egy kicsit magamban ellenni, gondolkodni – a lényeg, hogy a várakozás helyett mással foglalkozni.

„Légy csendben, és várj az Úrra!” – mondja a zsoltáros (Zsolt 37,7a).

Sokszor nincs elég csendünk. Nem azért, mert a külvilág zajossá vált, hanem mert már elszoktunk és talán félünk is a csendtől. Hajszolt a világ, és ebben a hajszában nemcsak az idő rövidül meg, hanem mi is. Pedig a csend sok szépséget hordoz magában. Ajándékokat, amelyeket Isten ad számunkra, hogy életünk örvendező, gyönyörködő élet legyen.

Egy kedves ismerősöm a napokban mondta, hogy már nagyon várja a bójtöt – de míg az emberek többsége az étkezéssel kapcsolatos különböző fogadalmakat, szabályokat tűz ki maga elé, addig ő minél több időt szeretne fordítani a csendre a következő időszakban.

Szüntelen várakozunk. Hat évvel ezelőtt engem is várakozás töltött el, amikor kitöltöttem a jelentkezési lapomat a teológiára, majd jött a

felvételi, a tanévnyitó, és az évek egymás után teltek. Közben (is) számtalanszor megtapasztaltam, hogy a rég várt dolgok is váratlanul tudnak érni bennünket, amikor bekövetkeznek. Emlékszem, elképzeltem, hogy az ötödik év után ösztöndíjjal német nyelvterületre szeretnék menni. Gondolatban mindig Németországban és Svájcban jártam. Aztán minden másképp – és egyben váratlanul – alakult. Helsinkiben tölthettem az ösztöndíjas évet, amit azóta sem bántam meg. Hirtelen jött, váratlanul, de annál nagyobb örömben volt részem.

Régóta vártam már a gyakorlati évet is, amikor tényleg csak azt csinálhatom, amire mindig is vágytam: Isten szolgálatát, őt hirdetni gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt. S várakozás tölt el most is, a jövőt illetően.

Szüntelen várunk valamire – általában csendben, a magunk belső világában. Ilyenkor sokszor talán egyedül is érezzük magunkat. De ne feledjük, Isten mindig ott van mellettünk! Megfogja a kezünket, mert gondja van minden várakozóra. Légy csendben, és várj az Úrra!

■ NÉMETH KATALIN

Névjegy:
Németh Katalin

Hatodéves teológushallgató vagyok. Gyakorlati évemet a községi gyülekezetben töltöm. Nagyon sok örömem telik az itt végzett szolgálatban. Egyre inkább erősödik bennem az érzés, hogy a jövőben is gyülekezetben szeretnék szolgálni.

MERÍTS!

Még közelebb!

Egyik szombaton egy népszerű fürdőhelyen voltunk a családdal. Két és fél éves kisfiam kiabált a csúszda tetejéről: „Apa, közelebb! Még közelebb!” Én meg persze közelebb mentem a medencében, hogy O. biztonságérzete meglegyen – aztán mikor elkezdett csúszni, újra hátráltam egy kicsit, nehogy arcon rúgás legyen a lendületből, végül kacagva az ölembe kaptam.

Gyere közelebb! – kérjük a biztonságot adó figurától. Még közelebb!

Az apostol arra hív bennünket (Jak 4,8), hogy közeledjünk Istenhez, és ígéretéhez híven ő is közeledni fog hozzánk. Ezt élhetjük meg, erre kapunk esélyt.

Kaptam egy Facebookon terjedő képet. A bal oldali ábrán keressük Isten, és azt gondoljuk, hogy nagyon messze van. A jobb oldalin pedig azt látjuk, hogy Jézus(ban) annyira közel jön, hogy szinte észre sem vesszük.

hozzánk, hogy meg is érinthetjük – akár meg is ízelhetjük? Lehet. Sőt hiszem.

Hiszem, hogy ennek a találkozásnak a Szélrózsza is remek terepet ad. A fenti jakobi ige kapcsán talán most, az előtalálkozón is ezt élhették át azok, akik eljöttek, illetve a nyári, immár 9. fesztiválra készülve is ennek a kapcsolatnak a lehetőségét élhetjük át.

Őszinte leszek. Elfogult vagyok a Szélrózsával kapcsolatban. Szeretem. Tudom, hogy rajtam kívül még sokan mások is így éreznek. És azt is tudom, hogy néhányan meg nem. Mert valami olyat kapcsolnak hozzá, ami soha nem volt. Ami soha nem volt az igénye. Amilyen célja soha nem volt.

Azt is tudom, hogy nehéz úgynevezett premissziós alkalmat tartani, mert teljesítménycentrikus világunkban sokszor csak az eredményt akarjuk látni, még az egyházban is. Pedig nekem – őszintén – nem az eredményről szól a Szélrózsza,

Soha nem felejttem el: néhány éve valamelyik Szélrózsza után egyik felnőtt testvérem azt írta, hogy az édesanyjának (!) X. együttes koncertje volt a legrosszabb élménye a fesztiválon... Én meg arra gondoltam, hogy milyen jó – hiszen akkor rögtön felállhatott, és elmentett egy másik színpadhoz/sátorhoz/teremhez, ahol remélhetőleg találkozhatott a maga számára kedves táplálékot. Hiszem, hogy ezzel az igényes sokszínűséggel találkozhatunk majd az ideai Szélrózsán is.

Hiszem, hogy a legtöbben elismerjük, hogy Bach és a Csík zenekar nehezen hasonlítható össze, mégis mindkettőnek helye van a Szélrózsán. Mint ahogy Kamarás Istvánnak és Pál Ferencnek, Klaus Douglásnak és a Kontrasztkiállításnak, az EKME-nek és az EBBE-nek és az EKE-nek és a... – amelyeknek a nevében az első betű mindig az evangélikust jelöli...

Azt remélem, hogy majd minden, ami elhangzik, továbbgondolkodtat bennünket. Az áhítatok, beszélgetések, előadások, kulturális események és a találkozások segítségével kerülhetünk aztán valóban közelebb Jézushoz is. A kérdés, hogy meglátjuk-e. Észrevesszük-e?

Így juthatunk minél közelebb ahhoz, aki az egész életünket meghatározza! Jussunk még közelebb együtt oda, ahol jó lesz találkozni. Balatonboglár után előbb Fonyódligeten – aztán remélhetőleg az örök hazában.

■ MESTERHÁZY BALÁZS
Szélrózsza-atyá

Méregteleníts, bójtölj!

► **Női magazinok életmóddal kapcsolatos írásaiban nem véletlenül találkozzunk egyre gyakrabban a méregtelenítés fogalmával. A test megtisztítása a különböző divatos méregtelenítő módszerekkel napjaink egyik legfelkapottabb témájává vált.**

De mi is valójában a méregtelenítés? Milyen élettani hatásokkal jár egy méregtelenítő kúra? Olyan testi folyamatról van szó, amely segíti a szervezetben felhalmozódott káros, egészséget veszélyeztető anyagok kiürülését. Minderről alapvetően a test természetes méregtelenítő szervei – a máj, a vastagbél, a vese, az epe, a tüdő, a bőr, a nyirok és a vér – gondoskodnak, és ideális esetben könnyedén semlegesítik is a szervezetbe került mérgező anyagokat.

Sokunk mai életmódja, illetve a környezet szennyezettsége azonban meghaladja természetes méregtelenítő kapacitásukat, a megfeszített küzdelem pedig kimeríti, legyengíti a szervezetet. Ennek legjellemzőbb tünetei a rendszeres fejfájás, a narancsbőr, a puffadás, a fáradékonyság, a legyengült immunrendszer, a gyakori fájdalom.

A méregtelenítő kúrák során segítjük a szervezetet a káros szennyeződések elleni harcban, csökkentjük a felhalmozódott mérgező anyagokat. Növeljük a vitaminok és ásványi anyagok bevitelét, ezáltal erősítjük a szervezetet, nagy mennyiségű folyadék és magas rosttartalmú ételek fogyasztásával pedig gyorsítjuk az anyagcserét.

Amint megszabadultunk a felesleges mérgektől, a fel szabadult energiát testünk a sejtek megújítására, helyreállítására tudja fordítani. Az új erőre kapott immunrendszerrel hatékonyabban vehetjük fel a küzdelmet a krónikus megbetegedésekkel szemben, enyhülnek az allergiás reakciók, hajunk és bőrünk fényesebb, tisztább lesz. Segítjük a szervezetet a szabad gyökök elleni harcban, így megelőzhetjük a rák kialakulását, megtisztíthatjuk az emésztőrendszert és a vért.

Azonban nem csak testünk megtisztítására és a jó közérzetre ajánlott odafigyelni; lelkünk egészsége legalább ennyire fontos!

Állandó nyomás alatt élünk, mindennapos a stressz, az idegeskedés, a teljesítménykényszer, mind munkahegyünk, mind magánéletünk kiszámíthatatlan, bizonytalan – olyan tényezők, melyeknek komoly lelki következményei lehetnek, így agyunk és lelkünk méregtelenítése is elengedhetetlen.

Az egyik legegyszerűbb, mégis leghasznosabb módszer a lelki méregtelenítésben a nevetés. Hiszen a stresszt nyilvánvalóan nem tudjuk teljes mértékben kizárni az életünkől, de megválaszthatjuk, hogyan viszonyulunk hozzá. Hasonlóan fontos a rokonainkkal, barátainkkal való kapcsolatok ápolása, hiszen ők azok, akikkel megoszthatjuk örömeinket, bánatunkat. Találjuk meg azt a tevékenységet, amelytől jól érezzük magunkat, amelytől feltöltődhetünk, és szakítsunk rendszeresen időt rá. És ami talán a legfontosabb, viszonyuljunk pozitívan, optimistán az élethez.

Testi, lelki egészségünk és jó érzésünk érdekében érdemes legalább évente beiktatni egy méregtelenítő kúrát, mely már az ókori zsidók számára sem volt ismeretlen gyakorlat. A bójt mint az evéstől és esetleg az ivástól való önmegtartóztatás ugyanis már az *Őszövetségben* megjelenik, bár kifejezetten csak a nagy engesztelési napon (jom kippur) teszi kötelezővé az Írás. „*Örök rendelkezés legyen ez nálatok: a hetedik hónap tizedikén tartóztatassatok meg magyagysztásálat pedig gyorsítjuk az anyagcserét.*” (3Móz 16,29)

Adatokat találunk azonban arra, hogy a zsidók más esetekben is gyakorolták a bójtöt. Így a fogság előtti korban általános bójtöt tartottak nemzeti veszedelmek és csapások esetén vagy valamilyen nagy megbotránkozásor, esetleg nagy szomorúságban, például családi gyász alkalmával.

A fogság utáni korban a bójtök száma megsaporodott. Zakariás próféta például négy bójtöt is említ: „*Ezt mondja a Seregek Ura: a ne-*

gyedik, az ötödik, a hetedik és a tizedik hónapban tartott bójt vidám örvendezéssé és boldog ünneppé lesz Júda házában.” (Zak. 8,19) Szokásban maradtak még a nagy fontosságú események alkalmával tartott általános és az egyéni, önkéntes bójtök is.

Hasonlóképpen az *Újszövetségben*, az evangéliumokban is van arra utalás, hogy a tekintélyesebb tanítók, akik tanítványokat gyűjtöttek maguk köré, azoknak külön bójtöket is szabtak.

Az *Újszövetségben* két hely van, amely Jézusnak a bójtre vonatkozó felfogását világítja meg. Máté 9,14–17 szerint Jézus a bójtöt mint szokásban lévő vallásos gyakorlatot érintetlenül hagyja, csupán a bójtőlők külsőleges, hivalkodó magatartását kárhóztatja. A másik igehely (Lk 5,33–39) alapján pedig az állapítható meg, hogy Jézus a bójtöt az Isten országa örvendetes eljövételének hangulatához nem illelőnek tartja, és szerinte az az elavult vallási gyakorlat körébe tartozik. Jézus tehát sem nem tiltotta, sem nem szentesítette a bójtöt, hanem azok közé a gyakorlatok közé sorolta, amelyeknek a kérdését a terjedő evangélium maga fogja megoldani.

Az első keresztyén egyházban a bójt gyakorlása továbbra is jellemző volt. Meghagyta ezt a későbbi keresztyénség is, és csak a protestáns egyházak helyezkedtek arra az álláspontra, hogy hivatalosan megszabott bójtnapokra nincs szükség. Ennek ellenére szokás a nagypéntek megbójtölése vagy az úrvacsora vétele napján a reggeli evéstől való tartózkodás.

A bójti időszak külső jegyekben is megmutatkozik, a bűnbánat jeleként az oltárterítők színe ilyenkor lila, nagypénteken pedig fekete, ami a gyászt jelzi. Sok helyen nagypénteken nincs virágdíszítés sem, és az oltárképet is fekete lepellet takarják el. Az orgona pedig csak a gyülekezeti éneket vezeti.

A méregtelenítés tehát nemcsak testileg jelent megújulást, megtisztulást, hanem lelkileg is, és egy teljesen új életmód, lelki beállítódás megkezdésének lehetősége lehet.

■ KISS ENIKŐ

Álarcok – meghirdették az első ökumenikus diáki filmszemlét

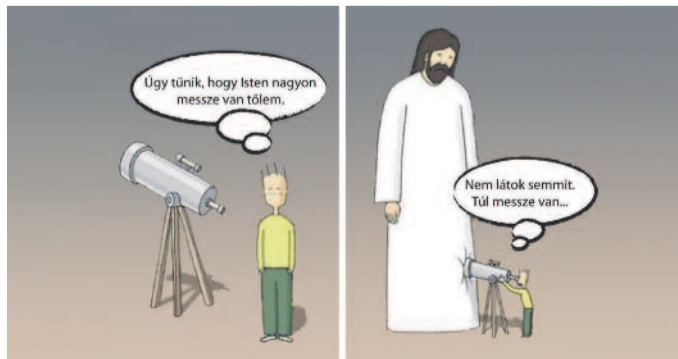
A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája, a Károli Gáspár Református Egyetem, a Katolikus Pedagógiai, Szervezési és Továbbképzési Intézet, valamint a Budapesti Piarista Gimnázium a katolikus, a református és az evangélikus általános és középiskolák diákjai számára országos filmszemlét hirdet.

A filmek kiemelt témája: *Álarcok*. Amikor – szándékosan vagy akaratlanul – más látszik kívülről, mint ami belül van. Ezenkívül a szabadon választott kategóriában az alkotók bármilyen, őket foglalkoztató témát filmre vihetnek.

A tíz percnél nem hosszabb filmek műfaja tetszőleges lehet: dokumentum-, kisjátékfilm, etűd, animáció, burleszk, klip, reklám... Az alkotók tetszőleges technikával dolgozhatnak, de kériük tőlük, hogy igényes, színvonalas módon bányanak a lehetőségekkel. A beküldött műveknek az általános emberi értékeken túl a keresztyény értékeket is tisztelőtellen kell tartaniuk. Lehetnek humorosak, problémafelvetők, ironikus hangvételűek, akár provokatívak is, de fontos, hogy a világ, az élet és a hit evangéliumi szemléletével összhangban álljanak.

A szemle ünnepélyes, nyilvános bemutatója május 19-én, szombaton délelőtt 10 órakor lesz a Sapientia Főiskola auditorium maximum termében. A filmek beküldési határideje május 2. A nevezési lap letölthető az Evangélikus.hu portálról.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Lehet, hogy annyira közel jött Isten, hogy azért nem látjuk? Lehet, hogy annyira közel jött Jézusban, hogy olyan lett, mint közlünk egy? Lehet, hogy annyira közel jött

hanem a sokszínűségről. Egyházunk sokféleségéről és arról, hogy a szabadságunkat nem feladva tudunk úgy létezni, hogy a közös nevező (lásd a képen) mégis egyértelmű.

Közös tanulás és testvéri együttlét

Befejeződött egyházunk második presbiterképző tanfolyama

► Fontos megragadni a feltöltődést kínáló alkalmakat, amelyekből akár éveken át táplálkozhat és erősödhet az ember – fogalmazta meg gondolatait ama presbiterek egyike, akik részt vettek a Magyarországi Evangélikus Egyház második presbiterképző tanfolyamának befejező hétvégéjén február 17–19. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Pedig a presbiterképzés nem egyszerűen feltöltődést – és főként nem kikapcsolódást – jelentett, hanem a testvéri közösség mellett komoly készülést, tanulást, ismeretszerzést, sőt még számonkérést is.

A jelenlévőknek az intenzív hétfői együttlét során kilenc stúdiummal kellett „megküzdniük”. Az *Ószövetség* és az *Újszövetség* történetéről, felépítéséről és főként teológiai súlypontjairól, üzenetéről *Vető István*, illetve *Szakács Tamás* tartott előadást. *Dr. Garádi Péter* az evangélikus gyülekezetek missziói felelősségére és lehetőségeire hívta fel a figyelmet. *Isó Dorottya* – konkrét helyzetek említésével is – a ke-

resztény etika izgalmas kérdéseire kereste a választ: hogyan képes a hívő ember Isten igéjéhez igazodva megállni a helyét az élet különböző területein? E sorok írója a magyar evangélikusság történetébe vezette be a hallgatókat a főbb történelmi csomópontok és a múltbeli események esetleges mai hatásainak felvázolásával. *Dr. Fabiny Tibor* dogmatikai előadásában az egyház tanításának három sarkalatos kérdését ismertette részle-

tesen: a Szentlélekről, az egyházzól, illetve a végső időkről szóló tanítást. *Gregersen-Labossa György* gyakorlati példából – az általa pásztortolt szombathelyi gyülekezet munkáját bemutató televíziós magazinműsorból – kiindulva a rendszerszemléletű gyülekezetépítési modellről beszélt, hangsúlyozva a jelenlegi pozitív, illetve negatív jellemzőket. *Dr. Hafenscher Károly* nemcsak a házigazda szerepét látta el, de két „tantárgy” gazdája is volt: az egyházismeret és a liturgikáé.

Az előadások közös célja azonban nemcsak az ismeretátadás volt, hanem – és az egyházi választások küszöbén ennek különleges jelentősége van – az, hogy a különböző gyülekezetekben szolgáló presbitereket szembevitse felelősségükkel, amellyel tudatosan, minden erejükkel az egyház építésén, formálásán, megújításán és megőrzésén kell fáradozniuk. A jó presbiter nem csupán lelkes, nem is csak képzett, hanem elkötelezett ember, aki az egyház és gyülekezete életét, de a saját szolgálatát is következetesen Isten igéjének szűrőjén keresztül szemléli.

A második presbiterképzési kurzuson hetvenhét szolgatársunk vehette át a tanfolyam elvégzését tanúsító oklevelet. Reményeink szerint a tanulatokat megfelelően tudják kamatoztatni saját szolgálati helyükön, és példájuk vonzóvá lesz jelenlegi és jövőbeli presbitertársaik számára is.

Ami talán abban is meg fog mutatkozni, hogy a következő presbiterképzésre is nagy számban akad majd jelentkező...

■ TUBÁN JÓZSEF

FOTO: T. I. J. HAFENSCHER KÁROLY

Új presbitériumoknak készítettük...

Ajándékot vásároltam a héten. Márkásat. Szépet. Hozzám közel álló embernek. Nem megszokott kiegészítőket kaptam mellé. Kellemes, udvarias kiszolgálást, de nem a toladó fajtából. Visszafogottan elegáns díszdobozt, csinos, kézre álló tasakot. Hiánytalan jó érzéssel jöttem kifelé a boltból. Külső és belső, tartalom és csomagolás, lényeg és körítés finom harmóniát alkotott bennem és körülöttem.

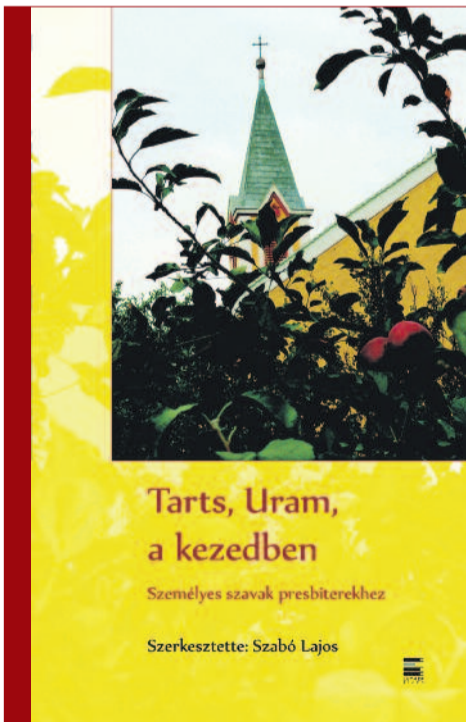
Ajándékot készítettünk most induló presbitereknek, gyülekezeti tisztségviselőknak. A „díszdobozon” – azaz a borítón – falusi templom tornya látszik nyári almafák lombja között. Két szép, piros alma ígéri a jó ízt és a reménységet: kezdődő munkánk nem hiábavaló az Úrban.

Nem olyan időket élünk, amikor természetes, hogy valaki önkéntes szolgálatot vállal. És olyanokat se, hogy természetes volna, hogy valaki nem önmagáért, hanem másokért, mégpedig egy közösségért áldoz időt, pénzt, figyelmet vagy erőt. Ha egészséges egy közösség, akkor kifejezi a megbecsülését azok iránt, akik érte bármilyen formában áldozatot hoznak. A köszönet és a megbecsülés jele ez a kis könyvecske, amely presbitereknek szóló személyes szavakat tartalmaz.

Vagy negyven ember személyes szavát. Mert ennyien voltunk, akik valamivel hozzájárultunk a könyv tartalmához. Lelkészek és presbiterek szinte fele-fele arányban gyűjtöttek össze személyes élményeket, tudnivalókat, vallomásokat, ígéseket és áldásokat, hogy ezzel indítsák útjuk-

ra evangélikus egyházunk új vezető testületeit.

Csalódik, aki azt várja, itt majd pontokba szedve elolvashatja, mi a presbiter feladata. Hiába lapoz, ilyen felsorolást nem talál, mégis megtanulhatja ebből a kötetből, miféle mentalitás, szolgálatvégzés, feladatvállalás jellemzi a presbitert. Akik már próbál-

ták, azok mondják el, mert ezt a szolgálatot – és egyáltalán, a Krisztus-követők közösségéért végzett önkéntes szolgálatot – legfőképpen egymástól tudjuk megtanulni. Egymás életéből, tapasztalatából. És így is adjuk tovább: kézzől kézre, nemzedékről nemzedékre. „Hitből hitbe” – ahogy Pál apostol megfogalmazta (Róm 1,17).

Azt szeretnénk, ha a gyülekezetek ünnepélyesen, ajándékként adnák

át ezeket a könyveket a presbitereknek, névre szólóan, személyesen. Így szeretnénk áldást, fölülről jövő segítséget kérni minden egyes szolgálatvállaló számára. Mert abban is különleges a Krisztus-követők közösségeért vállalt önkéntes szolgálat, hogy alából senki sem alkalmas rá. Nincs az a testület, amely alkalmassá teheti vagy méltóvá nyilváníthatja. Ez a szolgálat belső elhívást követve indul, és az teljesíti ki, akitől a hívó szó érkezett. Az egyház Ura, Jézus Krisztus, aki bölcsességével, szeretetével, hűségével bölcsésé, szeretetteljessé és hűségessé teszi azokat az embereket, akik az ő szolgálatára szánják magukat.

Presbiterek a címzettjei ennek a kötetnek, de haszonnal és élvezettel forgathatja mindenki, aki egyházát és gyülekezetét szereti. A kötet létrejöttét a Magyarországi Evangélikus Egyház mindhárom kerülete támogatta. A kötetet megálmodta és létrehozta az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanszéke és Intézete, és a Luther Kiadó gondozta. Tartalommal presbiterek és lelkesek töltötték meg. Szépségéről jó szemű amatőr fotósok gondoskodtak. Munkáját minden közreműködő ajándékba adta.

A presbiteriktatási istentiszteleten ünnepélyes átadásra ajánlja a gyülekezeteknek:

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Tarts, Uram, a kezdedben – Személyes szavak presbitereknek. Szerkesztette Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2012. Ára 980 forint.

Epitáfiumcímerok a Felvidéken

► A Felvidék számos magyar vonatkozású, köztük evangélikus történelmi emléket őriz. Ezek egy speciális csoportja az úgynevezett halotti epitáfiumcímerok. Az egykor nyilván tömegesen készített és elhelyezett emlékek különösen a történelmi Felvidéken váltak nagyobb számban ismertté. Közülük mutatunk be egy evangélikus templomban őrzött darabot. Fontos, hogy a határainkon túli evangélikus vonatkozású gyűjteményi anyagokra, műemlékekre is felhívjuk a figyelmet.

■ DR. PANDULA ÁTTILA

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

Az epitáfiumcímerok a síremlékek sajátos csoportját jelentik. Az epitáfium feladata az elhunyt emlékének őrzése, remélt üdvözülésének hirdetése. Az epitáfium gyűjtőnév: a lélek sorsával foglalkozó táblakép vagy dombormű éppúgy megkaphatta ezt az elnevezést, mint a halotti címer, amelyekhez díszfegyverek is kapcsolódtak.

A tárgyat a temetkezésre szolgáló templom szentélyfalára függesztették, vagy azt a helyet jelölték vele, ahol az elhunyt egykor az istentiszteletet hallgatta. A történelmi Felvidéken (Szlovákia mai területén) viszonylag nagy számban maradtak fenn halotti epitáfiumcímerok (mortuáriumok) különböző, köztük evangélikus templomokban. Múzeumban viszont nem őriznek ilyen típusú anyagokat, még a három emlékekben igen gazdag pozsonyi galéria gyűjteményeiben sem.

Többnyire a 15. század legvégétől kezdődően a 18. század közepéig keletkeztek, s a legtöbb a 17. századból maradt korunkra. A középkori templomok a reformációt követően is gyarapodtak ilyen jellegű emlékekkel. Később az ismét katolikus kézre került templomokban sehol az országban nem hagyták oly nagy számban eredeti helyükön ezeket, mint éppen a Szepességben. Sok epitáfiumcímer azonban áldoztatva vált a 19. század második felében elterjedt reorganizálási törekvéseknek.

A fennmaradt epitáfiumcímerok majd mindegyike „vitézi” mortuári-

A csetneki evangélikus templom belső tere, jobboldalt Osgyáni Bakoss Gábor halotti epitáfiumcímer fegyvereivel övezve

um, vagyis az a többnyire főnemesi, nemesi személy, akinek emlékét őrizi, egykor hadvezér, katonai parancsnok volt. Feltételezhető azonban, hogy az evangélikus egyházi előjáróknak is állítottak halotti epitáfiumcímer a Felvidéken, hiszen lutheránusok – köztük előkelőbb családok – jelentős számban éltek itt.

Jelentős emlék a csetneki evangélikus templom szentélyében, balra a falon elhelyezett, hársfából készült, festett halotti epitáfiumcímer, amely *Osgyáni Bakoss (II.) Gábor* emlékét őrizi, aki 1666-ban, ötvenkilenc éves korában halt meg. A késő reneszánsz stílusban készült ovális emlék belső fekete pajzsmezéjében, szélesebb arany szegélyű, csücskös talpú pajzsban az osgyáni Bakoss család címere látható.

Bakoss Gábor neve a kortársak között korántsem volt ismeretlen, hiszen Felső-Magyarország katonai elitjéhez tartozott. Az evangélikus vallás erős védelmezője volt Gömör vármegyében. Ifjúként Lőcsén kezdte tanulmányait, majd Besztercebányára, Pozsonyba ment latin- és németnyelv-ismerete elmélyítésének érdekében. Fiatalkorában megfordult *Bethlen Gábor* udvarában, volt füleki alkaptány, Ónod, majd Szendrő kapitánya. Mecenatúrájáról nemcsak a csetneki evangélikus templom főoltára és saját végrendelete tanúsít, hanem az a három művet tartalmazó kolligátum is, amelyet *Király Jakab* fordított, illetve szerzett, s Bakosnak ajánlott.

Halotti epitáfiumcímerén kék mezőben jobbra forduló, zöld talajon, két lábon álló fekete bakkecske látható, amely mellőse patáival arany szőlőfürtökkel – szőlőlevelekkel –, indákkal ellátott szőlőtőkét fog át. A pajzs felett szembenéző, arany sisak, ezen erősen stilizált, ötágú arany korona. A sisakból kinövő sisakdísz a címerképpel megegyező, szőlőtőkét tartó bakkecske. Feje felett (már az ovális keretdíszítésbe benyúló alakban) jobbra néző, levágott, fekete páncélozott kar arany díszítéssel arany markolatú, ezüst pengéjű szabályt

tart. A belső, ovális mezőben és a szélesebb, díszes arany szegélyek közötti sötét-kék gyűrűben arany betűkkel felirat olvasható. Körben fegyverekből, hadi viseleti és felszerelési tárgyakkal álló díszítés látható, megjelenik a török elleni harcokban a keresztény (birodalmi és magyar) katonaság által használt legjellegzetesebb fegyverzet, a hadi felszerelési tárgyak, hangszerek, s különösen az evangélikus magyar huszárpáncsnok számára oly kedves darabok, mint a tisztí szablya, a huszárvértezet és -sisak s a csákányfokos.

Az epitáfiumok eddig részletesen egyáltalán nem vizsgált emlékek, értékes, komplex történelmi forrásanyag tanulmányozható általuk. A címer, a történelmi fegyvertan, a viselettörténet s a családtörténelmi kutatás sajátos, ám igen hasznos forrásai. Egyes darabokon egyháztörténelmi és hangszertörténelmi vonatkozású információk is megjelennek. Igen gyakran jeles szobrászok alkotásaként művészettörténelmi szempontból is kiemelkedőek.

A szerző történész, egyetemi docens (ELTE), a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság főtákará

Katonákat keresztelt a lutheránus tábori lelkész

► Bár a nyugat-koszovói Pec városában található Villaggio Italia táborban a közelmúltban levonták a magyar zászlót, ez nem jelenti azt, hogy a Magyar Honvédség Kfor-kontingens katonái nem vendégeskedhetnek a katonai bázison. Legutóbb a magyar tábori lelkész tartott keresztelést a táborban található szép templomban.

Bensőséges ünnepségnek adott otthont a napokban a nyugat-koszovói Pec városában található Kfor-bázis, a Villaggio Italia tábor: nyolc, Pristinában szolgáló magyar katona vette fel a keresztiséget az evangélikus egyház szerint.

A keresztelést Nánai László Endre százados, az MH Kfor-kontingens ötödik váltásának tábori lelkésze végezte. Bach muzsikája után az evangélikus lelkész megemlékezett arról, hogy a régi korok embereinek mit jelentett a keresztelő, hogyan készültek rá,

valamint szót arról is, hogy a most keresztelő előtt álló katonák miként választották ezt az utat.

A szertartás után Nánai százados a keresztzülökkel közösen választott könyvet – benne egy útra való idézetel – és egy szimbolikus gyertyát adott át a keresztiségben részesülteknek.

Jámbor Norbert zászlós már régóta készült erre az alkalomra. Mint elmondta: otthon eddig valahogy mindig elodázta a végső döntést, a külszolgálat ideje alatt azonban sokkal könnyebb volt a felkészülés is.

– Sok barátot szereztem, jó volt megtapasztalni az összetartozás érzését, ami egy misszióban különösen fontos, hiszen itt még inkább egymásra vannak utalva a katonák. Rohanó világunkban a pénz elhomályo-

sítja az igazi értékeket, ezért a felkészülést komoly feladatként éltük meg. A lelkész úr elbeszélgetett velünk az egyéni útról, arról, hogy ki honnan jött, merre tart, mit szeret-

A SZERZŐ FELVÉTELE

ne elérni – mondta a zászlós. Szerinte a titok abban áll, hogy ki kell beszélni a sérelmeket, a fájdalmakat, és így megtisztult lélekkel fogadhatjuk a keresztiséget.

– Természetesen a kontingens bázisán szolgáló pristinai Slim Lines táborban is van egy kis kápolna, amelynek ajtaja éjjel-nappal nyitva áll mindenki előtt. Fontos, hogy akinek igénye van rá, az betérhessen oda, és megtalálja a lelki békéjét. Sokkal jobban lehet számítani azokra a katonákra, akik önmagukkal és a társaikkal is harmóniában élnek – mondta Tajti Miklós alezredes, az MH Kfor-kontingens ötödik váltásának parancsnoka.

► Forrás: HONVEDELEM.HU / TÖMBÖLNÉ CZIRFUSZ LORETTA

Istentiszteleti rend • 2012. február 26.

Böjt első vasárnapja (Invocavit). Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 4,1–11; 1Móz 3,1–13. Alapige: Zsid 4,14–16. Énekek: 75., 275.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. dr. László Virgil; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv., szuplikáció) Mitja Andrejek; **Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (orgonazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (vespera) Bolba Márta; liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Kovács Viktor; de. fél 11. (úrv.) Kovács Viktor; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., gospel-istentisztelet) Körmeny Petra; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. úrv. Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; **Összeállította: BODA ZSUZSA**

Bancsó Antal teológiai tanár emlékezete

► Kevesen lehetnek ma olyanok, akik még személyesen ismerték. Egykori tanítványai sem élnek már. Születésének százhatvanegyedik évfordulóján emlékezzünk meg röviden a hetvenöt éve elhunyt Bancsó Antal teológiai tanár áldott, eredményes munkásságáról.

Egyházunk kiemelkedő munkása 1851. február 24-én született Kisboboton egyszerű, szegény, vagyontalan családban. Édesapja a község éjlelőre volt. Antal alig volt hároméves, amikor édesapja meghalt. Édesanyja cseléd lett, hogy magát és gyermekeit eltarthassa. Előbb Győrben Karsay püspökéknél, majd Enesén a Purgly, később Rábacsécsényben a Szalacs családánál volt gazdaasszony.

Bancsó Antal Győrött kezdte el és Enesén fejezte be elemi iskolai tanulmányait. Társai közül kitűnt éles eszével, szorgalmával és jó magaviseletével. Nehéz sorsa miatt édesanyja nem gondolhatott arra, hogy fiát tovább taníttassa, azonban pártfogói felismerték a gyermek kitűnő képességeit, és segítettek továbbtanulását.

A győri evangélikus algimnázium negyedik osztályának elvégzése után édesanyja a tanítóképzőbe akarta küldeni, hogy pedagógus legyen, de Karsay püspök buzdítására Antal folytatta gimnáziumi tanulmányait a soproni evangélikus liceumban. Tanárai bátorították, segítették tanulmányában. Gyengébb iskolatársait korrepetálta, így némileg javult az anyagi helyzete.

Miután 1870-ben érettségizett, a soproni evangélikus teológia hallgatója lett (1870–1873), majd a jénai egyetemen tanult (1873–1874). 1874. október 14-én Sopronban tette le a lelkészi vizsgát, és már másnap ordnálták. Ezután azonban két évig nevelősködött. 1876–1878 között a halles-wittenbergi egyetemen folytatta tanulmányait.

A tanulás után Bancsó Antalnak a tanítás lett a hivatása. Tanári működését 1878. szeptember 1-jén az eperjesi teológiai akadémián kezdte. Hat évet töltött ott a lelkész-képzés szolgálatában, az utolsó három évben a kollégium igazgatója volt. 1884. szeptember 1-jétől a soproni teológia tanáraként, 1908-tól pedig igazgatójaként tevékenykedett.

1919-ben, összesen negyvenegy évnvi teológiai tanári szolgálat után vonult nyugalomba. Budafokra költözött a fiához, és 1919–1923 között nyugdíjasként az átmenetileg Budapesten működő eperjesi teológiai akadémián tanított. Az újszövetségi és a rendszeres teológiai tantárgyakat adta elő, de tanított a liceumban és a tanítóképző intézetben is. Hittankönyvet is kiadott. Dolgozott ezenkívül a liceumi könyvtárban, az egyházkerület több bizottságában és közgyűléseken.

Különösen eredményesen munkálkodott a Dunántúli Egyházkerület főiskolai nagybizottságában, népiszkolai bizottságában és az énekeskönyvet szerkesztő bizottságban, az utóbbinak elnöke volt. Az egyházi sajtóban is számos értékes cikket publikált.

Az egyetemes egyháznak 1908-tól jegyzője, 1911 és 1928 között pedig főjegyzője volt. Munkássága elismerésül a pécsi egyetem a teológia díszdoktorává avatta.

Bancsó Antal 1937. január 3-án hunyt el, hamvai Budapesten, a Farkasréti temetőben nyugszanak. „Az igaznak az emlékezete áldott...” (Péld 10,7a)

■ DR. BARCZA BÉLA

Zsoltártörténeti kalandozások

Könyvbemutató a Károli Gáspár Református Egyetemen

► Izgalmas utazásban, változatos tanulmányútban lehet része annak, aki kezébe veszi *A zsoltár a régi magyar irodalomban* címmel megjelent könyvet. Keletkezésének történetébe, a kötet rejtelmeibe a református egyetem kántorképző intézetének vezetője, *Dávid István* adott bepillantást február 15-én az egyetem bölcsészettudományi karán tartott könyvbemutató. A rendezvényen a Károli Gáspár Református Egyetem és a L'Harmattan Kiadó együttműködésében megjelenő *Károli jegyzetek*, illetve *Károli könyvek sorozata* állt a fókuszban. A kántorképző intézet növendékei zsoltárverseket énekeltek, a kötet ily módon „hangskönyvvé” avanszált, a könyvbemutató résztvevői pedig zenei élményben is részesültek...

1607. május 12-én fejeződött be *Szenci Molnár Albert Zsoltárkönyvének* kinyomtatása Herbornban. A zsoltárfordítások kiadásának négyszázadik évfordulóját szakmai konferenciával, nemzetközi szimpóziummal ünnepelték meg Csurgón neves irodalom- és művelődéstörténészek, a zsoltáriródalom jeles kutatói, egyházzénészek. Az ott elhangzott előadásokat szerkesztette kötetbe *Petrőczy Éva* és *Szabó András*. A kiadvány szerzői között evangélikusokat, reformátusokat, katolikusokat egyaránt találunk.

A huszonöt tanulmányt magába foglaló könyv visszavezeti olvasóit a 16–17. századba, és széles perspektívából nyújt rálátást a Bibliából jól ismert műfajra. Az immár beavatott olvasó megismerheti a zsidó-keresztény kultúrkörhöz kötődő zsoltár történeti, irodalmi, néphagyománybeli, zenei, egyház- és liturgiátörténeti összefüggéseit.

A sokszerzőjű könyv előnye éppen az, ami a hátránya is. Talán feszengve gondolhatja a laikus olvasó, hogy benne van a hiba, ha nem találja a koherenciát, de a kiadvány éppen ettől válik különlegessé, egyedivé. Ugyanis ahány tanulmányíró, annyi megközelítés, témafelvetés.

Venásch Eszter az *Egyéni és kollektív büntudat a zsoltárokban* alcímű munkájában 16. századi magyar zsol-

társzerzők művein keresztül vizsgálja a lelki jelenséget, a korszak bűnfelfogását, valamint egyén és kö-

zösség viszonyát. *Cziczka Katalin* egy lipcsei zsoltáros műveinek magyarországi hatásaival foglalkozik. Írásának középpontjában *Nikolaus Selnecker* lipcsei lutheránus teológus és egyházi énekszerző áll, az ő magyarországi szerzőkre gyakorolt hatását elemzi a tanulmány.

Petrőczy Éva a női lelket hozza közelebb a mai olvasóhoz a 16. században élt *Pembroke* grófnő és *Dóczy Zsuzsanna* zsoltárversein keresztül.

Ecsedi Zsuzsanna Luther parafrázisairól és a 16–17. század magyar zsoltárdallamairól értekeznek. A szakirodalom harminchat olyan gyülekezeti énekről tud, amelynek szövegéhez vagy dallamához Luthernek valamilyen módon köze van. A reformáció hozadéka, hogy az anyanyelven énekelt gyülekezeti énekeknek Luther önálló helyet biztosított, ezáltal a gyülekezet a liturgia szolgálattevőjévé, az istentisztelet aktív résztvevőjévé válhatott – fejt ki dolgozatában az *EvÉlet* korábbi *Cantate* rovatát is gondozó szerző.

Ferencci Ilona tanulmányában az *Eperjesi graduál* verses és prózai zsoltáiraival foglalkozik. A graduál harminc verses zsoltárának, zsoltárfeldolgozásának kétharmadában Szenci fordításait használták fel. Az *Eperjesi graduál* a magyar graduálok között az egyedüli, amely különböző stílusú, többszólamú darabokat is tartalmaz. A munka Szenci fordításainak magyar dallamokkal történt párosítását elemzi.

Maradva az evangélikus szerzőknél, *H. Hubert Gabriella* a *Psalterium Ungaricum* és Szenci Molnár zsoltárfordításainak 17. századi befogadástörténetéről ír. A 16–17. századi zsoltárok európai befogadásának valamennyi eleme megtalálható hazánkban, még ha sokszor késve vagy kezdetleges módon is – állapítja meg tanulmányában az Evangélikus Országos Könyvtár tudományos munkatársa. A genfi zsoltárok mai napig tartó, kései recepciója hozzájárulhatott ahhoz, hogy a Szenci-zsoltárok ma is élő örökségünk részét képezik.

A kiadvány számos további érdekes írást rejt. Aki kedvet kapott olvasásához, megvásárolhatja a L'Harmattan Kiadó könyvesboltjában, valamint a Párbeszéd könyvesboltban.

■ BALLA MÁRIA

Élj kis lábon!

Egyéves projekttel rövidíti ökolábnymát az ELTE

Az „Élj kis lábon!” szlogennel indult el 2011 szeptemberében az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) ökoprogramja. Az uniós forrásból megvalósuló projekt a fenntarthatóságra nevelést hangsúlyozza, és különböző rendezvényeket, programokat kínál az ökológia iránt elkötelezett vagy csak érdeklődő egyetemistáknak.

A program mind a bölcsészettudományi, mind a természettudományi kart érinti, így körülbelül tizenötezer hallgatót kíván elérni. A szervezők a diákok mellett az oktatók, illetve az egyetem más dolgozóinak számára is kínálnak programokat. A projektet nagy hatású kommunikációs kampánynak szánják, amely bővíti a célközönségnek a fenntarthatósággal kapcsolatos ismereteit, egyúttal érdekeltté is teszi a hallgatókat ezeknek az elsajátításában.

És hogy milyen a fogadtatás? Kicsit több mint fél év elteltével elmondhatjuk, hogy sokan vannak, akik megtalálják a környezettudatos szemléletükhöz passzoló megoldásokat az egyetemen, sőt maguk is kezdeményeznek, újításokat keresnek. Vannak olyanok is, akik keveslik a pénzt, hiányolják a nagyszabású beruházásokat, napkollektorokat szeretnének látni, vagy több szelektív

hulladékgyűjtőt. És vannak persze olyanok is, akiket ez az egész egyáltalán nem érdekel, sőt kikérik maguknak, ha rájuk szól valaki, hogy ne dobják el a csokipapírt az udvaron.

Nagyon fontos kezdeményezés a szelektív hulladékgyűjtésre való felhívás. A 2010/2011-es tanévben 2240 kilogramm papír- és 80 kilogramm műanyag-hulladékot gyűjtöttek össze az egyetemen szelektíven. Lehet, hogy ez nem túl sok, mégis elmondhatjuk, hogy már ezzel is jelentősen csökkenteni tudtuk a környezet terhelését.

Az én kedvencem a biciklizést népszerűsítő kampány. Évek óta biciklivel járok az egyetemre, örülök, hogy biciklitárolót helyeztek el számunkra. A kerékpár a leginkább környezetkímélő közlekedési eszköz, nincs károsanyag-kibocsátása, a legnagyobb dugóban is gyorsan el lehet jutni vele mindenhol. És nem mellékesen jelentősen hozzájárul a stresszoldáshoz és a fülös kalóriák elégetéséhez.

Február elejétől provokatív kiállítás várja a hallgatókat az ELTE BTK Múzeum körüli épületében: Az *Elfogyasztjuk a jövőnk?* címmel megrendezett plakátkiállítás igyekszik felhívni a figyelmet a globalizáció káros hatásaira, de az elgondolkodtatáson túl aktív cselekvésre is ösztö-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

nözni kíván. Fő üzenete: egyszerű döntések változtatják meg a világot!

Tizenegy globális problémát vetnek fel a plakátok, ezeknek főként környezetvédelmi és emberi jogi vetületeire koncentrálnak, és minden esetben konkrét javaslatokat fogalmaznak meg arra vonatkozóan, hogy egyéni döntéseinkkel hogyan alapozhatjuk meg egy igazságosabb és fenntarthatóbb világ jövőjét. Példákat láthatunk arra, hogy akár étkezési szokásaink megváltoztatásával is szerepet vállalhatunk az ökoszisztéma fenntartásában, de rámutat a kiállítás arra is, hogy a tudatos vásárlói magatartásnak mi a szerepe a fenntarthatóságban.

Már nagyon készülök a február végi kompozitálási tanfolyamra is! Remélem, sok hasznos dolgot fogok tanulni, amelyet a gyakorlatban is tudok majd alkalmazni.

■ TÍMÁR REGINA *egyetemi hallgató*

„Megbeszéltük, hogy itt tesszük le az állampolgári esküt”

Kettős állampolgárok lettek – Soltvadkertben

► Mintegy tucatnyi határon túli magyar tette le az állampolgári esküt február elején a Bács-Kiskun megyei kisváros, Soltvadkert polgármestere előtt. A városházán megrendezett családi ünnepségen ki farmerban, ki ünneplőben, ki pedig népviseletben lett magyar állampolgár. A dolog érdekessége, hogy az eddigiektől eltérően a legtöbben megtartották eredeti román, szerb vagy horvát útlevelüket is. Kettős állampolgár – ez a titulusuk mostantól az újonnan esküt tetteknek. Nem szegyen az: Vadkertben jómagam több ilyen embert ismerek. Olyan ez, mint amikor valaki több hangszeren játszik, vagy több nyelven is beszél.

Nem kötelező a magyarországi lakcím megléte, nem is akarnak mindannyian itt élni, felmenőik magyarok voltak – röviden ezek a jellemzőik. 2011 januárjától éltek az egyszerűsített honosítási kérelem benyújtásának lehetőségével.

Ezt több helyütt is megtehették, illetve honfitársaik ma is megtehetik: konzulátuson, magyarországi anyakönyvi hivatalban, valamint bármely kormányablakban az ország területén. A kérelmen jelölhetik meg, hogy hol szeretnének állampolgári esküt tenni.

És néhányan Vadkertenre kérték, itt vehették át az oklevelet, melyen a köztársasági elnök aláírása tanúsítja: ők magyar állampolgárok is.

A megható ünnepség után arról kérdeztem őket, ki miért döntött a magyar állampolgárság felvétele, illetve az állampolgári eskü helyszíne mellett...

Jól szituált család Adáról (Vajdaság), a feleség: „Nekem egy nagyon jó barátom van ezen a vidéken, aki még a délszláv háború előtt költözött ide. Tartjuk a kapcsolatot, rendsze-

resen látogatjuk egymást, de mi Vajdaságban akarunk maradni, mert az a hazánk.”

Munkás házaspár: „Édesapám is ugyanitt tette le pár évvel ezelőtt az ál-

Székely család két gyerekkel, népviseletben: „Mi Erdélyben lakunk, ott is dolgozunk, soha még nem is dolgoztunk errefelé sem szülőben, sem más üzemben. Most vagyunk itt második alkalommal. Ragaszkodunk magyarságunkhoz, ezzel a papírral pedig immár teljes értékű embernek és magyarnak érezzük magunkat.”

Anyja és lánya: „Mi dolgoztunk és rendezvényen is vettünk már részt Soltvadkertben. Megbeszéltük, hogy itt tesszük le az állampolgári esküt. Nem akartunk Erdélyben a magyar konzulátusra menni, itt szebb. Le is fogunk telepedni ebben a városban.”

Talán meglepő, hogy a most állampolgárrá vált magyarok többsége nem akar letelepedni itt. Mint a város aljegyzőjétől megtudtuk, az áttelepülni szándékozók már hamarabb, még a kilencvenes években átjöttek a határon. Akik most álltak a polgármester előtt, inkább érzelmi okokból kérték a honosítást.

Isten hozta őket itthon! Legyenek továbbra is boldogok otthon!

Utóirat: a fényképezésre engedélyt kértem új honfitársaimtól. Mert nagy úr a félelem. És ha lettek volna szlovákiai vagy ukrainai magyarok közöttük, akkor elő sem vettem volna a gépet. Mert az ottani politikusok most éppen abból élnek, hogy „magyarrá vált magyarjaikat” üldözik el. Vajon mikor leszünk már nagykorúak a Kárpát-medencében?

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

A SZERZŐ FELVÉTELE

EVÉL & LEVÉL

Szabad a tánc?

A keresztyén ünnepek közül az *Újszövetségben* kettő mutatható ki: a zsidó húsvét mint a Messiás megváltó halálának és diadalmos feltámadásának ünneplése meg vele a pünkösd mint az apostolok első nyilvános Krisztus-hirdetése és a mintegy háromezer „héber” és „görög” megkeresztelésére való emlékezés.

Ezeknek ideje az első tavaszi holdtöltehez igazodik. A húsvét előtti (a vasárnapokat kihagyó) negyvennapos „nagyböjt” kezdete, az úgynevezett hamvazószerda idén február 22-re esik. A még keresztyén szokású Európában nemcsak lakodalmat, de táncmulatságot sem tartottak ilyenkor. Hasonló, úgynevezett „zárt idő” volt a Jézus születésének jelképesen kitűzött ünnepe előtti advent, *adventus Domini*, régi magyar nevén *Úrjövét*.

Fabiny Tamás püspökünk helyesen idézte *Táncidő* című írásában (*Evangélikus Élet*, 2012. február 12., 11. o.) a *Prédikátor könyve* 3,4 végéből, hogy megvan az ideje (mellét verő!) gyásznak és a táncnak is. Dávid király is táncolt a szövetség ládájá (az Úr trónusa) előtt, mikor azt Jeruzsálembé hozták (2Sám 6,14). De „a szent Dávid tánca” még csak nem is „az igaz magyar tánc”, ahogy egy régi prédikátor írta, nyilván a csábító idegen táncokat tiltva. Dávid tánca nem páros tánc volt. Legföljebb a kanásztánchoz hasonlíthatnók. Nem is ószövetségi ünnepi körtánc.

Tánc volt, nem csak Izraelben, a szőlőtáposok tánca. Természetes tánc a „csürdögölés” is. A győzelmi tánc már lehet embertelen – a legyőzöttek holttestén, sőt élőkre tett padlón, ahogy a mongolok járták az oroszok vezetői fölött. Embertelen, de a nőkre fegyvert nem fogásból ered a halálra táncoltatás is.

A zsidó hagyomány csak a férfiak ünneplő táncát ismeri. A táncmulatság, a bál lehet vidám testmozgásos társasjáték a zenére. Lehet az ismerkedés és párkeresés jókedvű alkalma. Ám bizonyos körülmények között lehet – az együtt vigadás, az ismerkedés és az életre szóló társ keresése mellett vagy helyett – testi kísértés meg untomig-untáig szóló kapcsolat kezdete is.

Kérdezem: amikor nyilvánvaló, hogy országunk és társadalmunk legnagyobb része közgazdasági és természeti csapásoktól szenved, éhezik, fázik, hajléktalan lesz – nem beszélve a kenyérlopásból („Mundraub”) kalácsszerzéssel lett egyéni és szervezett kártevő bűnözésről –, a tánc ideje van-e? Ezek a bajok mind a teremtés rendjének és az emberség követelményeinek semmibevevéséből (azaz istentelenségből, embertelenségből, esztelenségből) erednek.

Nem a mellét verő gyásznak, a meakulpázásnak („Én véttem, én véttem, én igen nagy véttem!”) és az életmódunk meg a társadalmi rend megfordulásának (a megtérésnek) van-e itt az ideje? Ebben pedig el kell menni addig, ameddig lehet, és küzdeni kell a kényserítő körülmények ellen.

DR. ZSIGMONDY ÁRPÁD (Budapest)

Intézményvezetői pályázatok

A pályázat meghirdetője a Magyarországi Evangélikus Egyház.

1. Meghirdetett munkahely

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, 7150 Bonyhád, Kossuth u. 4. – OM-azonosító: 036378

2. Meghirdetett munkahely

Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium, 1071 Budapest, Városligeti fásor 17–21. – OM-azonosító: 035261

3. Meghirdetett munkahely

Szethlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium, 1183 Budapest, Kossuth tér 2. – OM-azonosító: 201505

Képesítési és egyéb feltételek

- Egyetemi szintű tanári végzettség és szakképzettség, továbbá pedagógus-szakvizsga.
- Legalább öt év – a Kt. 18. § (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – pedagógus-munkakörben szerzett szakmai gyakorlat.
- Öt éve megfelel az evangélikus egyházközösségi tagság feltételeinek.
- Evangélikus konfirmáció, lelkesítő ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb

- Állás elfoglalásának ideje: 2012. augusztus 1.
- A megbízás 6 évi időtartamra szól.
- A pályázat benyújtásának határideje: a pályázat első megjelenésétől (február 19.) számított 30 nap.
- A pályázat elbírálásának határideje: 2012. június 30.
- Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerint.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázót

- jelenlegi munkahelyét, beosztását,
- önéletrajzát,
- részletes szakmai életrajzát,
- az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját,
- szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell

- a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló irat(ok) hiteles másolatát,
- érvényes erkölcsi bizonyítványt,
- lelkesítő ajánlást gyülekezeti lelkészétől,
- a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről

Varga Márta osztályvezető (tel.: 429-2035)
MEE Országos Iroda Oktatási és Iskolai Osztály

A pályázat címezése

Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda
Oktatási és Iskolai Osztály – Varga Márta – 1085 Budapest, Üllői út 24.
A borítékra írják rá: *Igazgatói pályázat*, illetve tüntessék fel az *intézmény* nevét.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Meghívó nyugdíjas lelkészek találkozájára

A nyugdíjas lelkészek találkozáján március 2-án fél tízkor a Deák téri gyülekezetben Zászkaliczky Péter tart áhítatot és előadást *Kétszáz év a Deák téri gyülekezet életében* (2. rész) címmel. Szeretettel várjuk a lelkész-családokat.

Pályázat evangélikus gyülekezetek informatikai felszereltségének támogatására

A Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei a 2012. évben a következő eszközökre pályázhatnak:

- notebook (hordozható) számítógépre, Linux operációs rendszerrel (önrész: 25 000 Ft);
 - multifunkciós nyomtató/fénymásolóra (önrész: 15 000 Ft);
 - projektorra (videó-számítógép kivetítőre, önrész: 50 000 Ft).
- Az eszközök külön-külön is pályázhatóak, mindegyik eszközből csak egy-egy darab. Részletek és letölthető pályázati űrlap az országos iroda honlapján, a <http://orszagos.lutheran.hu/letoltes> címen.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBÖTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykioszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Felolvasás teológustól: 1/246-1251.

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (február 26.)

Az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. 1Kor 3,7 (Jer 24,6; Mt 4,1–11; Zsid 4,14–16; Zsolt 91) Fontos, hogy lehetőségeinkhez, erőnkhez, saját korlátainkhoz mértén megtegyük, ami tőlünk telik. De még ekkor is gyakran mardos a bizonytalanság: elég tettem-e? Nyugtalan szívünket vigasztalja, bátorítsa az, hogy Isten is odateszi önmagát mindahhoz, amit az ő nevében kezdünk el. És ez nem azt jelenti, hogy hozzáteszi a magáéból azt, amit mi nem teszünk vagy nem tehetünk meg. Azt jelenti, hogy valójában minden eredmény, siker mögött az ő irgalmas szeretete, cselekvése áll.

Hétfő (február 27.)

Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön, és eljusson az igazság megismerésére. 1Tim 2,4 (Zsolt 22,28; 1Jn 3,7–11/12; 1Kir 9,1–9) Istent semmi és senki sem gátolhatja meg abban, hogy akaratát véghezvigye. Éppen ezért nehez, próbás kérdése hitünknek, hogy miért élnek Istenben bízó hit nélkül sokan, akiket szeretünk. Bár Isten titkát megfejtani nem tudjuk, Krisztus Urunk biztató szavára és ígéretére hallgatva imádkozhatunk azért, hogy akarata bennünk, köztünk is teljesüljön: „...jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is”.

Kedd (február 28.)

Minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltevelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak. 1Tim 6,10 (Jón 2,9; Jób 1,1–22; 1Kir 10,1–13) A szerelmes ember érzelmei, gondolatai és egész léte úgy forog a szeretett személy körül, mint ahogyan az éjjeli bogarak röpöknek a lámpa körül. A pénz, az anyagi javak szerelme ugyanígy egy-ügyűvé tesz, nem fér bele senki és semmi más a látókörbe. Sem Isten, sem embertárs. Így válik igazán magányossá az ember. A magány fájdalmát pedig igen nehéz hordozni, sokan össze is roppannak e súly alatt. Isten „szerelmének” látókörébe viszont sok mindenki és sok minden belefér. A vele és egymással való közösség páratlan ajándék.

Szerda (február 29.)

Az asszonytól született ember rövid életű, tele nyugtalansággal. Jób 14,1 (1Kor 15,43; 1Kor 10,9–13; 1Kir 10,14–29) Jób könyve mondatának igazságát magunkon, magunkban is érezzük. A kereszt és a húsvéti üres sír fényében mi már azt is hihetjük, hogy a Krisztusban bízó ember élete örök, tele Isten békeségével. Bárcsak ennek az igazságát is egyre mélyebben magunkon, magunkban éreznénk!

Csütörtök (március 1.)

A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk; mert hű az, aki ígéretet tett. Zsid 10,23b (Zsolt 48,15; Jak 4,1–10; 1Kir 11,1–13) Keresztýén reménységünk egyetlen oka, alapja és garanciája Isten és az ő ígéretei. Ezért nincs a keresztýén reménységben bizonytalansági tényező. A Szentírás sok példát sorol, amely Isten ígéreteinek beteljesüléséről szól. Az Isten megbízhatóságát átélők és ezért tanúsítók sora nem ért véget a Biblia lezárása óta. Ebben a sorban nekünk is helyünk lehet.

Péntek (március 2.)

Nincs semmi rejtett dolog, ami ki ne derülne, és semmi titok, ami napfényre ne jutna. Mk 4,22 (Dán 2,22; Zsid 2,11–18; 1Kir 11,14–25) Napjaink egyik kulcskérdése az adatvédelem. Személyes adatainkkal könnyen visszaélhetnek rossz szándékú emberek. Milyen jó, hogy nem kell félnünk attól, hogy Isten életünk minden rezdülését látja! Ő soha nem él vissza a gyakran minket terhelő információval. Sőt Krisztusban világosságra hozza az ő irántunk való szándékának, irgalmas szeretetének mélységét, amely nem titok többé.

Szombat (március 3.)

Ahova csak bement Jézus, falvakba, városokba vagy településekre, letették a tereken a beteget, és kérték őt, hogy legalább a ruhája szegélyét érinthesék; és akik csak megérintették, meg is gyógyultak. Mk 6,56 (Zsolt 74,12; Jer 20,1–6; 1Kir 11,26–43) Jézus földi életútján sok beteget meggyógyított, de nem mindegyiket. A gyógyult emberek számára ez elképzelhetetlenül nagy ajándék volt. De látnunk kell, hogy a gyógyulások „csak” jelei annak, hogy Isten mit ajándékoz nekünk Jézusban. Ott és akkor Jézus érintésére a test bilincsei oldódtak meg. Ma Jézus szavának érintésére a lélek bilincsei oldódnak, és szabaddá lehetünk a bizodalmas hitre, az Istennel való közösségre, amelyet más szóval úgy nevezünk, hogy örök élet, üdvösség.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 26-ától március 4-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
9.30 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 10.00 / Duna Tv Világ-Nézet Püspökkenyér 10.50 / m1 Metodista ifjúsági műsor 12.05 / Duna World Evangélikus istentisztelet 20.04 / Kossuth rádió Rádiószínház Franz Kafka: Az átváltozás 21.00 / Bartók rádió A Budapesti Fesztiválzenekar játszik Mozart: Requiem K. 626. 23.50 / TV2 Egy csodálatos elme (amerikai filmdráma, 2001) 1.00 / HBO Oscar-díj-átadás 2012 Élő közvetítés	9.00 / m2 Budapest természeti értékei 12.20 / TV2 Babe (amerikai családi vígjáték, 1992) (105') 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása 16.10 / Duna Tv Magyar történelmi arcképcsarnok Nagy Lajos (1342–1382) 21.30 / Duna Tv Langeais hercegnő (francia játékfilm, 2007) (132') 21.54 / Bartók rádió HangjátékTér Tamási Áron: Énekes madár 23.35 / m1 Múlt-kor (történelmi magazin)	20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (www.corvinusradio.hu) 20.05 / Kossuth rádió Biblia Kazinczy Ferenc szavaival – Új testamentumi históriák 21.30 / Duna Tv Nyakig a pácban (angol tévéfilm, 2008) (70') 21.30 / Duna World Csiky Gergely: Ingyenélők (magyar tévéfilm, 1979) 22.25 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Angela Hewitt Bach-műveket zongorázik 22.55 / Duna Tv Magyar jazzünnepe 2011 Márkus Tibor	10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Benne: Vivaldi: Stabat Mater 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása 18.00 / Viasat History Poncius Pilátus: Az ember, aki megölte Jézust (ismeretterjesztő film) 19.15 / Pax Tv Jün tetsvér (portréfilm) 21.10 / Duna World Látogatás a komáromi múzeumban (magyar ismeretterjesztő film) 21.30 / Duna Tv Szerelemmel fűszerezve (amerikai-angol-indiai játékfilm, 2005) (92')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / m1 Hajnali gondolatok 13.55 / m1 Angi jelenti (riportfilm) Angi a cirkuszban 20.30 / Duna Tv A sipsirica (magyar tévéfilm, 1980) II/1. rész 21.30 / Duna World Shakespeare: Szentivánéji álom Közvetítés a kaposvári Csiky Gergely Színházról felvételről 21.30 / Duna Tv A Hortobágy legendája (magyar tévéfilm, 2007) (79') 22.55 / m1 Állásvadászok (amerikai filmvígjáték, 2004) (87')	13.37 / Bartók rádió Koloss István játszik a Szent István-bazilika orgonáján 19.00 / Pax Tv Példabeszédek (bábfilm) 19.40 / Kossuth rádió Madáretető Részletek a Kaláka együttes lemezéről 21.00 / Mária Rádió (Budapest) Íránytű Pál Ferenc atya előadás-sorozata útkereső fiataloknak 23.00 / Petőfi rádió Eleven Zorán koncertje a Papp László Sportaréna-ból 23.00 / Bartók rádió Ars nova Benne: Alfred Schnittke: Két rövid darab orgonára	6.15 / Magyar Katolikus Rádió Szent Ágoston vallomásai 7.20 / Duna Tv Az Ótestamentum (olasz mesesorozat) Tizenkét törzs, egy nép 8.55 / m2 A Biblia gyermekeknek – Újszövetség 9.30 / m1 Mozdulj! (szabadidősport-magazin) 15.30 / Mária Rádió (Budapest) Mégis szeretni Gyökössy Endre tanítása 21.30 / Duna World Nil tábornok (lengyel játékfilm, 2009) (120') 23.00 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása	9.34 / Magyar Katolikus Rádió Templom-tér-kép A veszprémi vár templomai 9.50 / m1 Kérdések a Bibliában 10.05 / m1 Református magazin 10.05 / m1 Látogatásban Csomós Lajos református püspöknél 11.30 / m1 Magyarok a Szlovákiai Evangélikus Egyházban (ismétlés: m2 / 14.25) 15.05 / Bartók rádió Musica sacra (egyházzenei magazin) 21.15 / Bartók rádió Az emberi hang dicsérete Benne: Händel: Izrael Egyiptomban (oratórium)

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu • Előfizetés: elofizetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

